

2021 r.

PROGNOZA

oddziaływania na środowisko – projekt Studium
uwarunkowań i kierunków zagospodarowania
przestrzennego gminy Nekla

Opracowanie:

Miłosz Sura

SPIS TREŚCI

- 1. PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE, PRZEDMIOT, ZAKRES I CEL PROGNOZY**
- 2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO STUDIUM**
- 3. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY**
- 4. MATERIAŁY I DOKUMENTY UWZGLĘDNIONE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY**
- 5. UWARUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA UWZGLĘDNIONE W STUDIUM**
 - 5.1. Charakterystyka stanu i funkcjonowania środowiska**
 - 5.1.1. Położenie i użytkowanie terenu**
 - 5.1.2. Rzeźba terenu oraz budowa geologiczna i geomorfologiczna**
 - 5.1.3. Gleby**
 - 5.1.4. Warunki wodne**
 - 5.1.5. Flora i fauna**
 - 5.1.6. Krajobraz**
 - 5.1.7. Klimat lokalny**
 - 5.2. Analiza i ocena stanu środowiska**
 - 5.2.1. Ogólna charakterystyka stanu środowiska**
 - 5.2.2. Struktura przyrodnicza obszaru, w tym różnorodność biologiczna**
 - 5.2.3. Stan higieny atmosfery**
 - 5.2.4. Stan jakości wód powierzchniowych i podziemnych**
 - 5.2.5. Stan gleb**
 - 5.2.6. Klimat akustyczny**
 - 5.2.7. Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące**
 - 5.2.8. Walory krajobrazowe i ich ochrona prawna**
 - 5.2.9. Gospodarka odpadami**
 - 5.3. Uwarunkowania wynikające z analizy zmian w środowisku**
- 6. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO STUDIUM ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA STUDIUM**
- 7. INFORMACJE O POWIĄZANIACH PROJEKTOWANEGO STUDIUM Z INNYMI DOKUMENTAMI**
- 8. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO STUDIUM, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIEŃNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY**
- 9. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU**
- 10. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO OKREŚLONE NA PODSTAWIE ANALIZY I OCENY USTALEŃ STUDIUM**
 - 10.1. Analiza i ocena ustaleń studium w kontekście potencjalnych oddziaływań na środowisko**
 - 10.2. Analiza i ocena przewidywanych oddziaływań na środowisko w aspekcie czasowo-przestrzennym**
 - 10.3. Analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na różnorodność biologiczną**
 - 10.4. Analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na ludzi**
 - 10.5. Analiza i ocena przewidywanych oddziaływań na środowisko w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska**

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ
I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

10.5.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i krajobraz

10.5.2. Oddziaływanie na powietrze, klimat

10.5.3. Oddziaływanie na wody, zasoby naturalne

10.5.4. Oddziaływanie na rośliny, zwierzęta i różnorodność biologiczną

10.5.5. Oddziaływanie na dobra materialne i zabytki

10.5.6. Oddziaływanie na ludzi i klimat akustyczny

11. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ
PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ
REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO STUDIUM

12. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI
POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO STUDIUM ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ
PRZEPROWADZANIA

13. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

14. ANALIZA I OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU
REALIZACJI PROJEKTOWANEGO STUDIUM

15. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

1. PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE, PRZEDMIOT, ZAKRES I CEL PROGNOZY

Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko w art. 46 pkt 1 wymienia m.in. projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jako jeden z dokumentów wymagających przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, tj. postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków jego realizacji.

Wynikiem tego postępowania i jednym z jego elementów jest dokument pod nazwą "Prognoza oddziaływania na środowisko".

Potrzeba sporządzenia prognozy do projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy wynika także z art. 51 ust. 1 wspomnianej ustawy oraz z art. 11 pkt 10 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Oceny oddziaływania na środowisko stanowią instrument realizacji Polityki Ekologicznej Państwa oraz nawiązują do Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

W niniejszym opracowaniu analizie i ocenie podlega projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nekla.

W związku z tym, Burmistrz Miasta i Gminy Nekla, zgodnie z art. 53 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, wystąpił do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dotyczącej projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nekla.

Zakres opracowania określa art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Natomiast Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska oraz Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Poznaniu określili wymogi co do Prognozy.

2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO STUDIUM

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym dała uprawnienia organowi gminy do stanowienia o zagospodarowaniu przestrzennym na jej terytorium.

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym wprowadziła obowiązek sporządzenia przez gminy do końca 1999 r. dokumentu określającego politykę przestrzenną

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

prowadzoną w gminie pod nazwą „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy”.

Dnia 11 lipca 2003 r. weszła w życie ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Utrzymała ona Studium jako akt gminnej polityki planistycznej, skierowany w zasadzie wyłącznie do organów gminy. Wprowadziła ona jednak nowe wymagania co do zakresu Studium, a także podniosła jego rangę jako użytecznego narzędzia w procesie zarządzania przestrzenią w gminie. Bowiem art. 9 ust. 4. ww. ustawy opizp wskazuje, że „ustalenia Studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych”, a następnie w art. 15 ust. 1, że „...Wójt (...) sporządza projekt planu miejscowego, zawierający część tekstową i graficzną zgodnie z zapisami Studium.....”. Dodatkowo art. 20 ust. 1 ustawy opizp, nakłada na organ stanowiący, obowiązek stwierdzenia, iż nie narusza on ustaleń Studium w brzmieniu „...Plan miejscowy uchwała rada gminy, po stwierdzeniu iż nie narusza on ustaleń studium...”.

Wynikające ze Studium lokalne zasady zagospodarowania muszą znaleźć potwierdzenie w regulacjach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Polityka przestrzenna gminy określona w Studium, stanowi więc przede wszystkim wytyczne koordynacyjne do prowadzenia dalszych prac planistycznych, przede wszystkim sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest jednym z najważniejszych instrumentów na szczeblu lokalnym tworzenia warunków zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska.

Zakres Studium określa art. 10 ust. 1 i 2 ustawy opizp oraz rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Zawarte w wymienionych przepisach zagadnienia muszą być rozpatrzone obowiązkowo. Zawierają one otwarty katalog uwarunkowań i głównych treści. Natomiast zakres ustaleń sformułowanych w studium wynika ze specyfiki gminy Nekla.

W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, że studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nekla uchwalone 15 lutego 2001 r., uchwałą nr XX/175/2001 Rady Miejskiej Gminy Nekla, zmienione uchwałą z 22 czerwca 2009 r. Nr XXVI/190/2009 oraz uchwałą z 27 stycznia 2011r. Nr IV/11/2011 stało się nieaktualne i wymaga zmiany ze względu na zmiany przepisów prawa oraz częściową zmianę polityki przestrzennej i kierunków rozwoju Gminy. Obszar sporządzania studium wynosi około 96,24 km².

W studium określono szczegółowe przeznaczenie poszczególnych terenów oraz sposób ich zagospodarowania:

Ustalenia dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania poszczególnych terenów:

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

C - tereny zabudowy mieszkaniowo – usługowej o charakterze śródmiejskim:

– podstawowa funkcja: koncentracja funkcji mieszkaniowych, gospodarczych i społeczno-kulturowych w gminie, w tym usług publicznych;

– podstawowe kierunki zagospodarowania:

- uzupełnienia i kontynuacja zabudowy,
 - zabudowa usługowa, w tym usługi publiczne,
 - zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i wielorodzinna;
- wprowadzanie terenów rekreacji i zieleni urządzonej.

MI, MII - tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej i zagrodowej:

– podstawowe kierunki zagospodarowania: zabudowa mieszkaniowo-usługowa, mieszkaniowa jednorodzinna oraz usługowa w tym nieuciążliwe warsztaty i zakłady wytwórcze ;

– uzupełniające kierunki zagospodarowania:

- zabudowa zagrodowa,
- zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, budynki zamieszkania zbiorowego,
- zabudowa letniskowa,
- rozwój działalności gospodarczych rolniczych i nierolniczych;
- rozwój funkcji turystycznych i wypoczynkowych, w tym agroturystyki;

– budowa infrastruktury związanej ze sportem i rekreacją;

- budowa infrastruktury technicznej;

– zapewnienie obsługi komunikacyjnej terenów przeznaczonych pod zabudowę;

– uzbrojenie terenów przeznaczonych pod zabudowę w sieć wodociagową i kanalizacji sanitarnej.

MTI, MTII - teren zabudowy mieszkaniowo-rekreacyjnej o charakterze ekstensywnym:

– podstawowe kierunki zagospodarowania:

- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zagrodowa oraz rekreacyjna;
- rozwój funkcji turystycznych i wypoczynkowych, w tym agroturystyki;

– uzupełniające kierunki zagospodarowania: rozwój działalności gospodarczych rolniczych i nierolniczych;

– budowa infrastruktury związanej ze sportem i rekreacją;

- budowa infrastruktury technicznej;

– zapewnienie obsługi komunikacyjnej terenów przeznaczonych pod zabudowę;

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

– uzbrojenie terenów przeznaczonych pod zabudowę w sieć wodociągową i kanalizacji sanitarnej.

MUI, MUII - tereny zabudowy mieszkaniowo – usługowej:

– podstawowe kierunki zagospodarowania: zabudowa mieszkaniowo-usługowa, mieszkaniowa jednorodzinna oraz usługowa

– uzupełniające kierunki zagospodarowania:

- zabudowa zagrodowa;
- rozwój działalności gospodarczych rolniczych i nierolniczych;
- zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna.

– zapewnienie obsługi komunikacyjnej terenów przeznaczonych pod zabudowę;

– uzbrojenie terenów przeznaczonych pod zabudowę w sieć wodociągową i kanalizacji sanitarnej.

UP – tereny usług publicznych

– podstawowe kierunki zagospodarowania: zabudowa usług publicznych i zabudowa towarzysząca;

– uzupełniające kierunki zagospodarowania: zabudowa związana ze sportem i rekreacją;

- budowa infrastruktury technicznej;

– zapewnienie obsługi komunikacyjnej terenów przeznaczonych pod zabudowę;

– uzbrojenie terenów przeznaczonych pod zabudowę w sieć wodociągową i kanalizacji sanitarnej.

UT - tereny usług turystyki i rekreacji:

– podstawowe kierunki zagospodarowania: zabudowa usług turystycznych i zabudowa towarzysząca w tym związana ze sportem i rekreacją;

– uzupełniające kierunki zagospodarowania: zabudowa usługowa;

- budowa infrastruktury technicznej;

– zapewnienie obsługi komunikacyjnej terenów przeznaczonych pod zabudowę;

– uzbrojenie terenów przeznaczonych pod zabudowę w sieć wodociągową i kanalizacji sanitarnej.

UKR – tereny usług kultu religijnego:

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

– podstawowe kierunki zagospodarowania: zabudowa usług kultu religijnego i zabudowa towarzysząca,

- budowa infrastruktury technicznej;

– zapewnienie obsługi komunikacyjnej terenów przeznaczonych pod zabudowę.

PUI i PUII- tereny zabudowy produkcyjno – usługowej:

– podstawowe kierunki zagospodarowania:

• zabudowa produkcyjna, usługowa, składy i magazyny;

• możliwość lokalizacji wielkopowierzchniowych obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży

powyżej 2000m²;

– dopuszczenie zachowania istniejącej zabudowy;

– zapewnienie obsługi komunikacyjnej terenów przeznaczonych pod zabudowę;

- budowa infrastruktury technicznej;

– uzbrojenie terenów przeznaczonych pod zabudowę w sieć wodociagową i kanalizacji sanitarnej.

PG – tereny występowania i eksploatacji surowców mineralnych:

- podstawowy kierunek zagospodarowania: eksploatacja surowców mineralnych.

ZP - tereny parków:

– budowa infrastruktury związanej ze sportem i rekreacją;

- dopuszczenie zachowania istniejącej zabudowy,

- budowa infrastruktury technicznej.

ZC – cmentarze i ZCn- cmentarze nieczynne:

– podstawowe kierunki zagospodarowania: zabudowa związana z funkcją cmentarną;

- dopuszczenie zachowania istniejącej zabudowy,

- budowa infrastruktury technicznej.

3. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zawartość i treść niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko, odpowiada stanowi współczesnej wiedzy i metodom oceny oraz dostosowana jest do charakteru, roli i stopnia szczegółowości projektowanego Studium oraz znaczenia i powiązań Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy w procesie opracowywania innych projektów strategicznych i planistycznych.

Oceniany dokument jest opracowaniem określającym przede wszystkim kierunki zmian w zakresie przeznaczenia terenów oraz zasady i warunki zagospodarowania, w związku z tym ograniczona jest ilość przesłanek pozwalających na prognozowanie oddziaływania.

Dopiero na etapie projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, a nawet później – na etapie projektu budowlanego, raportu oddziaływania na środowisko i decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia, można odnieść się do konkretnych rozwiązań technicznych i ochronnych.

Ocena skutków oddziaływań na środowisko ustaleń Studium, wymaga więc odmiennego podejścia i analizy różnego rodzaju uwarunkowań, które mają obecnie i będą miały wpływ na jego jakość.

Z samej istoty prognozy wynika, że dotyczy ona oceny hipotetycznej, aczkolwiek osadzonej w konkretnych realiach i wynikającej z dobrze przeprowadzonej diagnozy stanu istniejącego oraz logicznego wnioskowania skutków przewidywanych zmian. Zastosowano tu metodę indukcyjno-opisową, polegającą na łączeniu w logiczną całość posiadanych informacji o dotychczasowych mechanizmach funkcjonowania środowiska i określeniu, jakie potencjalne skutki mogą wystąpić w środowisku w wyniku realizacji opiniowanego Studium. Posłużono się również metodą porównawczą, wykorzystując wiedzę o funkcjonowaniu środowiska jako całości. Skonfrontowano zaproponowane rozwiązania planistyczne z istniejącymi uwarunkowaniami przyrodniczymi.

W Prognozie zastosowano koncepcją metodologiczną, polegającą na przyjęciu następujących kryteriów oceny:

- 1) formalnych czyli odnoszących się do zgodności z wymaganiami przepisów odrębnych;
- 2) merytorycznych, które oparto na:
 - prawach funkcjonowania środowiska przyrodniczego (w szczególności obiegu materii i przepływu energii) oraz powiązaniach i wzajemnych oddziaływaniach między komponentami środowiska,
 - cykliczności zjawisk i procesów przyrodniczych,
 - zdolności adaptacyjnych i sanacyjnych w przyrodzie.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

Prognozę przedstawiono w zakresie, jaki umożliwia obecny stan dostępnej informacji o środowisku. Metodyka jest więc zróżnicowana, czego powodem jest znaczny stopień ogólności i szeroka perspektywa Studium.

4. MATERIAŁY I DOKUMENTY UWZGLĘDNIONE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Przy sporządzaniu niniejszej Prognozy wykorzystano dostępne materiały kartograficzne, dokumentacje planistyczne, ekofizjograficzne, hydrogeologiczne, opracowania naukowe i popularne, raporty z zakresu ochrony przyrody, ochrony środowiska oraz uwzględniono też, mające tu zastosowanie przepisy prawne i literaturę przedmiotu. Wykonano też inwentaryzację urbanistyczną.

Zgodnie z art. 52 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w niniejszej Prognozie oddziaływania na środowisko uwzględniono informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już lub będących w opracowaniu dokumentów wyższego rzędu i projektów planów miejscowych, powiązanych z projektem Studium, takich jak:

- mapa glebowo-rolnicza w skali 1:25 0000,
- mapa ewidencyjna gminy Nekla,
- <http://geoportal.gov.pl/>,
- <http://geoportal.pgi.gov.pl/>,
- <http://epsh.pgi.gov.pl/>,
- <http://geoportal.kzgw.gov.pl/imap/>,
- Centralny rejestr form ochrony przyrody: <http://crfop.gdos.gov.pl>,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nekla
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego zatwierdzony uchwałą Nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r.,
- Prognoza oddziaływania na środowisko do Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego WBPP Poznań 2019 r.;
- Raport o stanie zagospodarowania i rozwoju województwa wielkopolskiego 2014, WBPP, 2014 r.,
- Raporty o stanie środowiska w Wielkopolsce w latach 2010-2014, WIOŚ w Poznaniu,
- Zaktualizowana Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 r. Zarząd Województwa Wielkopolskiego, 2012 r.,
- Kondracki J. 1994: Geografia fizyczna Polski - Mezoneiony fizyczno-geograficzne. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

Sporządzana Prognoza oddziaływania na środowisko pozwala na ocenę czy określone kierunki zapisane w Studium spełniają zasady zrównoważonego rozwoju w ramach obowiązującego systemu prawnego, Prognoza może też stanowić punkt wyjścia do przyszłych ocen pojedynczych przedsięwzięć. Przeprowadzenie całego postępowania w sprawie prognoz wymaga przestrzegania kilku podstawowych zasad, a mianowicie:

- dostosowanie do istoty dokumentu podlegającego prognozie;
- ukierunkowanie na cele i priorytety środowiskowe;
- identyfikowanie na ile proponowane działania przyczyniają się do zrównoważonego rozwoju w sensie ekologicznym;
- stosowanie całościowego podejścia odnoszącego się do wszystkich typów i rodzajów proponowanych działań oraz rozwiązań mogących mieć znaczące oddziaływanie na środowisko i zdrowie ludzi;
- integrowanie zagrożeń i efektów środowiskowych oraz zdrowotnych, ale o uwarunkowaniach środowiskowych;
- przeprowadzenie procesu wykonania prognozy w granicach wyznaczonych treścią dokumentu, dostępnych informacji, czasu i środków.

Przygotowywanie Prognozy narażało na pewne trudności. Jedną z podstawowych, była znaczna ogólność, co ograniczało możliwość precyzyjnego określenia skali oddziaływania.

Z tym związany był brak wielu podstawowych informacji, bezpośrednio czy pośrednio, odnoszących się do bieżącego i przyszłego oddziaływania na środowisko.

5. UWARUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA UWZGLĘDNIONE W STUDIUM

5.1. Charakterystyka stanu i funkcjonowania środowiska

5.1.1. Położenie i użytkowanie terenu

Gmina Nekla położona jest w obrębie Pojezierza Wielkopolskiego na Równinie Wrzesińskiej, Pagórkach Kostrzyńskich i Równinie Średzkiej, o mało urozmaiconej rzeźbie terenu. Północna część Gminy leży na równinie sandrowej przechodzącej na południe od Nekli w równinę morenową płaską, miejscami falistą, łagodnie opadającą w kierunku południowym. Obszar Gminy Nekla położony jest w dorzeczu Warty, w zasięgu jej dopływów: Maskawy, Wrześnicy i w niewielkim fragmencie Cybiny. Głównym ciekim odwadniającym obszar Gminy jest Maskawa i jej dopływy.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

Dość gęsta jest sieć cieków i rowów odwadniających obszar Gminy. Część cieków ma charakter okresowy. Obszar Gminy zaliczany jest do strefy najniższych spływów jednostkowych w Polsce. Na obszarze Gminy znajdują się tylko dwa naturalne zbiorniki wód stojących oraz 13 zbiorników retencyjnych oraz 2 kompleksy stawów rybackich (Stroszki i Nekla). Brak jest jezior. Występowanie na obszarze Gminy górnych źródłowych odcinków rzek oraz płytko zalegającego pierwszego poziomu wód gruntowych (duże skupiska zagłębień bezodpływowych) powoduje, że ograniczenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych jest niezwykle ważne. Gmina zajmuje powierzchnię 96,24 km², co stanowi 0,33% powierzchni województwa. Jednostki osadnicze rozmieszczone są równomiernie, pomimo skoncentrowanych, w północno – wschodniej części Gminy, kompleksów leśnych ograniczających rozwój osadnictwa. W ostatnich 20 latach powierzchnia lasów znacznie się zwiększyła (zalesione zostały tereny w rejonie Nekielki oraz Barczyzny). Uwarunkowania środowiska naturalnego oraz wyraźna tendencja do osiedlania się (na stałe lub czasowo) na terenie Gminy mieszkańców Poznania i innych miejscowości wskazują, że funkcja osadnicza i turystyka staną się jednymi z głównych kierunków rozwoju Gminy.

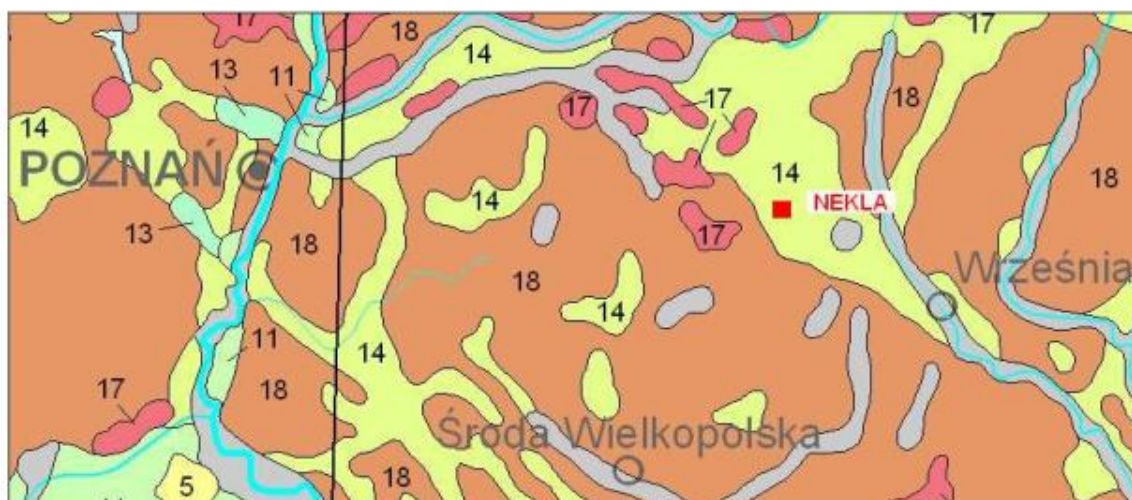
Sieć osadniczą gminy Nekla tworzy 16 miejscowości sołeckich oraz mniejsze osady i przysiółki. Siedzibą Urzędu Miasta i Gminy jest miasto Nekla, najważniejsza jednostka osadnicza. Biorąc pod uwagę poza potencjałem demograficznym takie walory wsi jak: jej układ przestrzenny, dostępność komunikacyjną, charakter zabudowy, wyposażenie w usługi dla ludności i wyposażenie w ośrodku produkcji rolnej, a także urządzenia obsługi rolnictwa ocenia się, że poza Neklą, ośrodkami wiejskimi o najważniejszych funkcjach i randze są wsie: Targowa Górka i Zasutowo.

5.1.2. Rzeźba terenu oraz budowa geologiczna i geomorfologiczna

W podziale geomorfologicznym Niziny Wielkopolskiej B. Krygowskiego, obszar gminy Nekla należy do regionu - Wysoczyzna Gnieźnieńska z subregionem - Równina Wrzesińska i fragmentami subregionów - Pagórki Kostrzyńskie i Równina Średzka. Obszar gminy Nekla położony jest zasięgu stadiau leszczyńskiego należącego do zlodowacenia bałtyckiego. Rzeźba terenu ukształtowana wyniku działania lądolodu i związanych z nim procesów torfotwórczych jest słabo urozmaicona. Północna część gminy leży na równinie sandrowej przechodzącej na południe od Nekli w równinę morenową płaską, miejscami falistą, łagodnie opadającą w kierunku południowym. W rzeźbie terenu zaznaczają się wyraźniej tylko pagórki kemowe i fragmenty pagórków czołowomorenowych przebiegających równoleżnikowo przez środkową część gminy, oraz płaskie, miejscami dość szerokie rynny subglacjalne zajęte przez Maskawę i jej dopływy. Deniwelacje powierzchni terenu na ogół nie przekraczają kilku-kilkunastu metrów. Najwyżej wyniesiony na obszarze gminy teren nie przekracza 125,0 m n.p.m., położony na południe od wsi Zasutowo. Najniżej położonym punktem jest kóta wodna

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

(«100,0 m n.p.m.) na cieku przepływającym przez południowy kraniec granicy gminy (na południe od wsi Mystki). Równina Wrzesińska zbudowana jest z osadów glacialnych i fluwioglacialnych. W obrębie gminy, w zasięgu sandru czarniejewskiego dominują piaski drobnoziarniste. Na wysoczyźnie morenowej, w budowie powierzchniowej przeważają gliny, piaski i żwiry. Tylko w dnach dolin rzecznych i obniżach powierzchni wykształciły się grunty organiczne.

14	Piaski i żwiry sandrowe <i>Outwash sands and gravels</i>
17	Żwiry, piaski, głazy i gliny moren czołowych <i>End moraine gravels, sands, boulders and tills</i>
18	Gliny zwałowe, ich zwietrzliny oraz piaski i żwiry lodowcowe <i>Tills, weathered tills, glacial sands and gravels</i>
3	Piaski, żwiry, mady rzeczne oraz torfy i namuły <i>Fluvial sands, gravels, muds, peats and organic silts</i>

Budowa geologiczna analizowanego terenu

Źródło: Mapa geologiczna Polski 1:500 000

Podłoże utworów kenozoicznych budują utwory mezozoiczne górnej kredy wykształcone w postaci margli i wapieni marglistych. Strop utworów mezozoicznych zalega na głębokości 100-150 metrów i wykazuje nachylenie w kierunku zachodnim. Powierzchnię utworów mezozoicznych pokrywają osady oligocenu i miocenu o przeciętnych miąższościach 30-50 metrów. Miocen przykryty jest łąkami pliocenowymi o miąższościach od kilku do około 50 metrów. Na łąkach pliocenu zalega ciągły kompleks glin zwałowych czwartorzędu. Maksymalne miąższości utworów czwartorzędowych (bliskie 100 metrów) występują w rejonie Czarniejewa i Podstolic. Utwory akumulacji wodno-lodowcowej występują na powierzchni terenu tylko w obrębie sandru oraz we fragmentach rynien

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

subglacialnych, wykorzystywanych przez rzeki. W dolinach zajętych przez rzeki oraz w lokalnych płaskich zagłębieniach terenu występują także torfy, muły, mady i piaski akumulacji rzecznej.

5.1.3. Gleby

Gmina Nekla charakteryzuje się niezbyt dobrymi warunkami dla rolnictwa. Wskaźnik rolniczej przestrzeni produkcyjnej jest niski. Wynosi 58,0 pkt wobec ogólnopolskiego 65,3 pkt w skali 100-punktowej. Grunty orne i sady zajmują tylko około połowę, 53,3% powierzchni gminy. Łąki i pastwiska zajmują 8,2% powierzchni gminy i występują pasmowo wzdłuż dolin rzecznych Cybiny, Maskawy, Wielkiego Rowu i niniejszych cieków oraz rowów. Rozmieszczenie typów gleb jest odbiciem warunków litologicznych, rzeźby terenu i stosunków wodnych. Na terenach wysoczyznowych centralnej i południowej części gminy na podłożu gliniastym wykształciły się gleby brunatne, brunatne wylugowane, czarne ziemie. Są to w przewadze grunty wysokiej jakości. Najlepsze gleby w gminie to gleby kl. IIIa i b, zaliczone do kompleksów rolniczej przydatności 2 - pszenno dobrego i 4 - pszenno-żytniego, zajmują 16,3% gruntów ornych. W tym rejonie duży udział mają też gleby kl. IV (36,4% ogólnej powierzchni gruntów rolnych), należące do 5 kompleksu żytnio-ziemniaczanego dobrego i kl.V (26,7%) w kompleksie 6 żytnio-ziemniaczanym słabym. Natomiast gleby najslabsze piaszczyste kl. VI i VIz (20,5%) zaliczone do kompleksu 7 - żytniolubinowego, predysponowane do zalesień dominują w północnej części gminy. Charakterystyczny dla gminy jest stosunkowo duży udział (blisko 10%) gruntów zaliczonych do kompleksów wilgotnych 8 - zbożowo-pastewnego mocnego (kl. IIIb i IVa) oraz 9 - zbożowo-pastewnego słabego (kl. IVb, V i VI). Występują one w dolinach i innych obniżeniach terenowych. Użytki zielone zajmują 8,2% powierzchni gminy. W ostatnich kilkunastu latach zanotowano niewielki spadek (o około 20 ha) powierzchni łąk i pastwisk, głównie z powodu zamiany ich na grunty orne. Nie jest to zjawisko korzystne, gdyż użytki zielone oprócz funkcji produkcyjnych, spełniają w środowisku ważne funkcje ekologiczno-ochronne. W związku z tym należałoby ten proces odwrócić i grunty orne charakteryzujących się nadmiernym uwilgotnieniem, w kompleksach 8 i 9 na podłożu murszastym zamienić w użytki zielone. Wyraźnie w tym samym okresie zmalała powierzchnia gruntów ornych. Ze 158 ha większość została zalesiona. Część przeznaczono pod inwestycje.

5.1.4. Warunki wodne

Obszar gminy Nekla położony jest w dorzeczu Warty, w zasięgu jej dopływów: Maskawy, Wrześnicy i w niewielkim fragmencie Cybiny. Głównym ciekim odwadniającym obszar gminy jest Maskawa i jej dopływy. Sieć cieków i rowów odwadniających gminę jest dość gęsta. Większość z nich

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

jest pogłębiona, ma umocnione faszyną brzegi i stanowi część systemu melioracyjnego. Wynikiem przeprowadzonych prac jest włączenie lokalnych zagłębień bezodpływowych w sieć odwodnieniową. Część cieków ma charakter cieków okresowych. Wszystkie cieki charakteryzuje śnieżno-deszczowy reżim zasilania, z jednym maksimum i jednym minimum w ciągu roku. Po maksimum wiosennym stany i przepływy szybko się zmniejszają. Nizówki rozpoczynają się na ogół w czerwcu, są stabilne i utrzymują się przeważnie do końca roku hydrologicznego. Taki rytm stanów i przepływów jest charakterystyczny dla rzek zasilanych z obszarów deficytowych, w których wody zretencjonowane zimą zostają szybko zcerpane, a zasilanie opadowe w miesiącach letnich, ze względu na deficyty wodne strefy aeracji, nie zaznacza się w przebiegu stanów wód powierzchniowych. Obszar gminy zaliczany jest do strefy najniższych spływów jednostkowych w Polsce. Gmina Nekla zajmuje charakterystyczne położenie wododziałowe. Przez jej obszar przebiegają dział wód III rzędu pomiędzy dopływami rzeki Warty: Cybiną, Maskawą i Wrześnicą.

Występowanie na obszarze gminy górnych źródłiskowych odcinków rzek oraz płytko zalegającego pierwszego poziomu wód gruntowych (duże skupiska zagłębień bezodpływowych) powoduje, że ograniczenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych jest niezwykle ważne. Na obszarze gminy znajdują się tylko dwa niewielkie naturalne zbiorniki wód stojących o łącznej powierzchni 6,39 ha. Oprócz nich w gminie zlokalizowanych jest 13 zbiorników retencyjnych o powierzchni 6,93 ha oraz 2 kompleksy stawów rybackich o łącznej powierzchni ~11 ha (Stroszki - 7 ha, Nekla - 4 ha). Brak jest jezior. W granicach gminy występują natomiast małe, śródpolne, trwałe i okresowe oczka wodne. Okresowe zbiorniki wodne tworzą się zwykle w okresie jesienno-wiosennym na gruntach ornych w obrębie gleb trudno przepuszczalnych.

Zasoby wód podziemnych na terenie gminy związane są przede wszystkim z utworami wodonośnymi czwartorzędu i trzeciorzędu. Północny skrawek gminy Nekla wkracza na obszar zaliczony do głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP). W gminie znajduje się fragment zbiornika - „Dolina kopalna Wielkopolska nr 144”. Czwartorzędowy poziom wodonośny należący do Wielkopolskiej Doliny Kopalnej (WDK) jest poziomem podglinowym, zalegającym na głębokości 40-70 metrów. Mimo wysokich wydajności uzyskiwanych z tego poziomu, rzędu 70-120 m³/h, jego przydatność dla zaopatrzenia w wodę gminy Nekla jest, ze względu na jego peryferyjne położenie, praktycznie żadna. Poziomy użytkowe czwartorzędu na obszarze wysoczyznowym, ze względu na niewielkie miąższości utworów wodonośnych oraz słabe wydajności uzyskiwane z poszczególnych otworów mają niewielkie znaczenie. Powszechnie do niedawna eksploatowany poziom gruntowy najczęściej związany był z lokalnymi spiaszczeniami utworów morenowych, piaskami międzymorenowymi oraz z niewielkimi dolinkami rzecznyymi nawiązującymi do przebiegu rynien

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

subglacialnych wypełnionych przez utwory piaszczyste. Wody gruntowe poziomu czwartorzędowego występują na różnych głębokościach. Najpłycej zalegają przeważnie w dnach dolin, a na wysoczyznach w zagłębieniach terenu w spłaszczonych utworach morenowych. W zasięgu utworów sandrowych głębokość zalegania wód gruntowych zależy od miąższości sandrów i głębokości ich rozcięć przez współczesne doliny. Jakość wód poziomu gruntowego jest słaba.

Podstawowy użytkowy poziom wodonośny w gminie Nekla związany jest z piaskami drobnymi i pylastymi, lokalnie średnioziarnistymi miocenu. Występuje on najczęściej na głębokości około 100-130 metrów i charakteryzuje się zmiennymi wydajnościami przeciętnymi rzędu 10-30 m³/h w rejonie Zasutowo-Targowa Górka, 70-120 m³/h w okolicach Nekla-Nekielka i 30-70 m³/h na pozostałym obszarze. Poziom ten jest bardzo intensywnie eksploatowany, co sprawia, że zwierciadło jego wód uległo obniżeniu na terenie gminy o około 6 metrów, a w okolicy Wrześni o około 10 metrów. Na terenie gminy brak jest punktów monitorujących stan czystości wód podziemnych. Najbardziej zanieczyszczone są wody poziomu gruntowego, zalegającego na głębokości do 5 metrów. Źródłem zanieczyszczenia wód tego poziomu są doły chłonne, śmietniki, drogi i przede wszystkim zanieczyszczenia związane z rolnictwem (chemizacja rolnictwa) i hodowlą.

5.1.5. Flora i fauna

Na terenie gminy Nekla występuje szata roślinna specyficzna dla:

- terenów rolniczych,
- lasów,
- zadrzewień śródpolnych,
- wód płynących i stojących,
- nieużytków,
- terenów zurbanizowanych (miast i wsi),
- pobocza dróg i linii kolejowych,
- innych.

Wielkoprzestrzenne kompleksy leśne występujące na północy gminy stanowią część rozległego zespołu lasów czerniejewskich. Większe powierzchnie leśne znajdują się też w południowo-zachodniej części gminy.

Lasy zajmują blisko 2549 ha, co stanowi ok. 26 % powierzchni gminy. W ciągu ostatnich lat powierzchnia lasów znacznie się zwiększyła. Zalesione zostały tereny głównie w rejonie Nekielki oraz Barczyzny. Administrację i gospodarkę leśną prowadzi tu nadleśnictwo Czerniejewo (obręb Nekla). Niewielki odsetek stanowią lasy prywatne. Przeważającym typem siedliskowym lasów jest bór

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

mieszany świeży. Sporadycznie występują małe kompleksy boru świeżego, lasu mieszanego i olsu. Drzewostany leśne są stosunkowo młode - przeważają lasy sosnowo-dębowe w wieku 50-60 lat. Drzewostany liściaste występują na obrzeżach lasów oraz wzdłuż dolin i obniżeń terenowych. Niewielki odsetek stanowią lasy gospodarcze. Większość lasów w gminie Nekla to lasy ochronne, różnej kategorii ochronności:

- lasy wodochronne
- lasy na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych wodochronne
- lasy nasienne wyłączone z użytkowania
- lasy stanowiące ostoje zwierzyny chronionej wodochronne
- lasy uszkodzone przez przemysł wodochronne
- lasy uszkodzone przez przemysł

Z uwagi na usytuowanie lasów w większości na terenach o płytkim poziomie wód gruntowych, w zasięgu Wielkopolskiej Doliny Kopalnej prawie wszystkie lasy w gminie zakwalifikowano do lasów wodochronnych. Pozostałe kategorie ochronności wynikają ze stanu sanitarnego drzewostanu lub wysokiej wartości środowiska (cenne drzewostany nasienne, występowanie chronionych gatunków fauny). Lasy zostały uznane za ochronne decyzją Ministra Środowiska.

W krajobrazie rolniczym cenne enklawy zieleni wysokiej, często starodrzewia, stanowią parki podworskie oraz zadrzewienia ochronne śródpolne, przywodne i przydrożne najczęściej występujące w formie pasów o układach jedno- lub dwurzędowych. Parki podworskie i wiejskie występują w Nekli, Targowej Górcie, Mystkach, Podstolicach, Opatówku.

Pod względem dendrologicznym na uwagę zasługuje park podworski w Nekli. Założony został w XVIII wieku jako park francuski, czyli posiadający regularną kompozycję. W XIX wieku zamieniony został na park w stylu angielskim o nieregularnej kompozycji. Rosną tutaj, uznane za pomniki przyrody, okazałe ponad 600-letnie dęby bezszypułkowe, najstarsza w Polsce grusza, licząca ponad 215 lat, trzy czarne olchy oraz jesion wyniosły. W parku znajdują się także lipy, czarna sosna, sosna syberyjska, modrzew oraz limba. Ponadto rosną okazy jesionów, jaworów, purpurowych, platanów, dębu czerwonego i kasztanowca. Ciekawym zabytkiem przyrody jest aleja łącząca Neklę i Siarczanowo, przy której rośnie blisko 150 drzew: kasztanowców, lip szerokolistnych i jesionów, liczących około 165 lat. Okresowe oczka wodne są zbiornikami o bardzo ubogiej szacie roślinnej. Na większości z nich występuje szuwar trzcinowy, a sporadycznie szuwar pałkowy wraz z kosańcem żółtym. Obrzeża rowów melioracyjnych są zwykle porośnięte krzewami wierzby oraz czarnego bzu i innych krzewów, albo są całkowicie wolne od roślinności krzewiastej. Miejscami w lokalnych obniżeniach, tam gdzie woda z rowów ma możliwość okresowego wylewania, tworzą

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

się lokalne zastoiska, gdzie występuje zwarty szuwar trzcinowy z rzadka poprzerastany krzewami wierzby.

W lasach nekielskich występuje zwierzyna łowna: dziki, sarny, daniela i jelenie. Ze zwierzyny drobnej pojawiają się zające, króliki, lisy, kuny leśne, borsuki, wiewiórki, łasice. Z ptactwa spotkać można kuropatwy, przepiórki, bażanty, dzikie kaczki, dzikie gęsi, kurkę wodną, perkozy. W lasach nekielskich występuje (jedno z większych w kraju) zgrupowanie żmii jadowej. Z innych gadów często napotkać można padalce. Lokalne obniżenia terenu wypełniające się wodą, w których woda stagnuje do wczesnego lata, są miejscem najbardziej dogodnym do rozrodu płazów. Ponieważ gmina Nekla jest uboga w zbiorniki wodne, stąd każde zagłębienie terenu wypełnione wiosną wodą jest teoretycznie miejscem, chętnie zasiedlanym przez przedstawicieli tej gromady. Wśród nich wyróżnić można rzekotkę, żabę zieloną, żabę moczarową i trawną oraz jeden gatunek znajdujący się na liście załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, tj. kumaka nizinnego.

Wszystkie powyższe gatunki płazów znajdują się pod ochroną gatunkową.

5.1.6. Krajobraz

Gmina Nekla ma charakter rolniczo - leśny, pozbawiona jest większych akwenów wodnych. Większe obszary zalesione występują w stosunkowo dużej ilości w północno - wschodniej części gminy. Krajobraz gminny, w gruncie rzeczy monotony, urozmaicają między innymi zabytkowe zespoły parkowe w Mystkach, Nekli, Podstolicach i Targowej Górcie. Charakterystyka przyrodniczo-krajobrazowa terenu związana jest przede wszystkim z jego położeniem na Równinie Wrzesińskiej oraz w części północno-zachodniej w obrębie Pojezierza Gnieźnieńskiego. Ich forma i kształt są wynikiem działalności lądolodu obecnego na tym obszarze w okresie czwartorzędu ok. 1,5 miliona lat temu. Dominujący tutaj równinny krajobraz urozmaicony jest sąsiadującymi na zachodzie Pagórami Kostrzyńskimi, zespołem leśnych jezior z Rezerwatem Okraglak na północy (znajdującym się poza obszarem gminy), a także doliną Moskawy biegnącą w części zachodniej gminy, rzeką Wielką na wschodzie oraz rynną polodowcową znajdującą się w jej centrum. Lądolód odegrał bardzo ważną rolę na tym terenie. Pozostawione przez niego piaszczyste osady moreny dennej, gliny zwałowe i ily warwowe stały się siedliskiem bujnych, dębowo-grabowych lasów liściastych, czyli tzw. grądów środkowoeuropejskich oraz borów mieszanych (sosnowo-dębowych), porastających niegdyś gęsto całą Nizinę Środkowoeuropejską. Obecny rolniczo-leśny charakter tego terenu i aktualny skład gatunkowy lasów opierający się głównie na sośnie (60% powierzchni) oraz w mniejszym stopniu dębie lub grabie jest wynikiem gospodarowania zamieszkujących tu kolejnych pokoleń osadników. Leśno-polny krajobraz powoduje urozmaicenie równinnego, prawie płaskiego terenu. Malownicze

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

oczka śródpolne, przydrożne wierzby, zadrzewienia i zakrzewienia występujące głównie przy ciekach wodnych tworzą ciekawy krajobraz wiejski oraz są siedliskiem wielu ptaków i owadów, a także miejscem żerowania zwierząt leśnych. Atrakcyjność turystyczną okolicy podnosi również przebiegający tędy Szlak Piastowski oraz gęsta sieć pieszych i rowerowych tras turystycznych.

5.1.7. Klimat lokalny

Według podziału rolniczo-klimatycznego Polski R.Gumińskiego, obszar gminy zaliczyć należy do dzielnicy środkowej (VII), charakteryzującej się niskim opadem średniorocznym (około 550 mm), największą liczbą dni słonecznych (ponad 50) oraz najmniejszą liczbą dni pochmurnych (poniżej 130). Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 8°C. Dni mroźnych jest od 30 do 50, z przymrozkami od 100 do 110. Przeciętny czas trwania pokrywy śnieżnej wynosi od 50 do 80 dni, a okres wegetacyjny trwa od 210 do 220 dni. Cechą charakterystyczną klimatu są: stosunkowo małe amplitudy rocznych temperatur powietrza, wczesna wiosna, długie lato, łagodna i krótka zima z mało trwałą pokrywą śnieżną. W regionie, w którym położona jest gmina istnieje większe prawdopodobieństwo występowania lat suchych niż normalnych i wilgotnych. Niedobór wody, mierzony różnicą rocznych sum opadów i rocznej wielkości parowania z wolnej powierzchni wody, wynosi około 300 mm.

5.2. Analiza i ocena stanu środowiska

5.2.1. Ogólna charakterystyka stanu środowiska

Na terenie gminy Nekla występuje kilka większych zakładów przemysłowych. Zakłady te skupione wzdłuż drogi krajowej nr 92. Są to często nowoczesne zakłady, w których szczególnie dba się o ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko naturalne. Strefy te nie stanowią stref przemysłowych w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 519 z późn. zm.).

Zasobami gminy Nekla wpływającymi na jej rozwój są wartości przyrodnicze: dobre grunty rolne w południowej i centralnej części gminy oraz rozległe kompleksy leśne i zasoby kruszywa w części północnej. Istotne są również zasoby wód podziemnych Wielkopolskiej Doliny Kopalnej. Zasoby wód powierzchniowych użytkowych są niewielkie, ponieważ górne odcinki cieków charakteryzują się bardzo niskimi przepływami. Ze względu na wspomniane wyżej uwarunkowania budowa dużych zbiorników retencyjnych wód powierzchniowych na terenie gminy jest niemożliwa. Jediną drogą do zwiększenia zasobów wód powierzchniowych, zmniejszenia tempa odpływu wód, jest zastosowanie na szerszą skalę metod małej retencji polegającej na budowie lokalnych stopni wodnych, zastawek, jazów i niewielkich

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

zbiorników retencyjnych. Występowanie na obszarze gminy górnych źródłkowych odcinków rzek oraz płytko zalegającego pierwszego poziomu wód gruntowych powoduje, że sprawa ograniczenia zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych jest niezwykle istotna.

Zanieczyszczenie rzek, zaznaczające się wyraźnie na terenach, na których nie występują większe punktowe zrzuty zanieczyszczeń wskazuje, że ich dopływy mogą być równie silnie zanieczyszczone.

Teren gminy w granicach wszystkich JCWP zlokalizowany jest w granicach obszaru szczególnie narażonego na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do wód należy ograniczyć.¹ Problemem jest też zły stan sanitarny lasów, mimo że w ostatnich latach uległ on poprawie, jeszcze około 300 ha drzewostanu zostało uznanych za uszkodzone przez oddziaływanie przemysłu i komunikacji. Lasy te skupiają się w rejonie Nekli oraz wzdłuż trasy ekspresowej na Warszawę. W 2017 r. nawałnica zniszczyła dużą część lasów na terenie gminy Nekla, zwłaszcza w Opatówku i Podstolicach.

W gminie istnieje kilka obiektów mogących pogorszyć stan środowiska, zwłaszcza stanowić źródło zanieczyszczeń powietrza, pyłów, gazów, odorów w tym istniejąca od początku lat osiemdziesiątych w Gierłatowie ogromna ferma drobiu (zespół kilkudziesięciu kurników). Trasa ekspresowa Poznań - Warszawa z uwagi na ogromny ruch samochodowy, w tym transport ciężarowy, jest bardzo uciążliwa. Powstające obiekty usługowe i produkcyjne potęgują ten ruch i zmieniają pod względem urbanistycznym i krajobrazowym dotychczasową przestrzeń wiejską gminy.

Spośród wielu rodzajów hałasu najtrudniejszy problem, ze względu na obszar i liczbę osób objętych jego oddziaływaniem oraz praktyczne możliwości jego eliminacji lub całkowitego ograniczenia, stanowi hałas komunikacyjny.

Monitoring szczególnych uciążliwości hałasów drogowych w Wielkopolsce prowadzony jest regularnie przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu.

W 2005 r. badane były także warunki akustyczne w otoczeniu autostrady A-2 na odcinkach: Nowy Tomyśl – Komorniki, Komorniki – Krzesiny, Krzesiny – Września oraz Września – Modła. Na odcinku autostrady A-2 przebiegającej przez teren gminy Nekla nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnej wartości poziomu hałasu w porze dziennej na terenach zabudowy zagrodowej, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem usług rzemieślniczych.

Zgodnie z wynikami Generalnego Pomiaru Ruchu Drogowego (GPRD) z 2015 r., mimo dominującego ruchu tranzytowego, najbardziej uczęszczaną drogą w gminie jest droga krajowa nr 92. Po drodze nr 92

¹ na podstawie Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie określenia w regionie wodnym Warty wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu do tych wód należy ograniczyć (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2017 r. poz. 1638).

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

przemieszczało się ponad 18,5 tys. pojazdów na dobę. Po autostradzie A2 przemieszczało się ponad 17,8 tys. pojazdów na dobę. Od 2010 r. zaobserwować można spadek ruchu na autostradzie o 5,1 % i zwiększenie się ruch na drodze krajowej 92 o 21 %. Zwrócić należy również uwagę na fakt, że o 50 % zmniejszył się na A2 ruch pojazdów ciężarowych, które przejęła DK 92, na której ruch pojazdów ciężarowych wzrósł o 56 %. Znaczny ruch osobowy i ciężarowy na drodze krajowej nr 92 wpływa na poziom szkodliwych substancji w powietrzu oraz natężenie hałasu. Natężenie ruchu na drodze wojewódzkiej nr 432 jest nieznaczne i wynosi 2,2 tys. pojazdów na dobę i nie ma znaczącego wpływu na klimat akustyczny gminy Nekla.

Zgodnie z Mapą akustyczną dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie województwa wielkopolskiego, opracowaną przez GDDKiA w 2018 r. na terenie gminy Nekla wzdłuż drogi krajowej nr 92 występują tereny zagrożone hałasem.

Dla odcinka autostradowego Nowy Tomyśl-Konin, pomimo zastosowanych do tej pory działań przeciwhałasowych, na podstawie wykonanej Mapy akustycznej dla odcinka autostrady płatnej A2 Nowy Tomyśl – Konin z 2017 r. stwierdzono występowanie przekroczeń wartości dopuszczalnych, zarówno dla wskaźnika LDWN, jak i LN. W zdecydowanej większości przypadków przekroczenia są nie większe niż 5 dB, jednak stwierdzono również przypadki znacznych przekroczeń w przedziale 5–10 dB, wymagające podjęcia działań ograniczających propagację hałasu.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości poziomu hałasu w otoczeniu linii kolejowych na terenie województwa wielkopolskiego mieszczą się w zakresie 0–15 dB. Na podstawie Mapy akustycznej dla odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie i wyniki okresowych pomiarów hałasu z 2017 r. nie stwierdzono występowania warunków akustycznych kwalifikowanych jako bardzo złe. Realizowane przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. działania określone w programach ochrony środowiska przed hałasem przyczyniły się do ograniczenia oddziaływania na tereny podlegające ochronie akustycznej położone w bliskim sąsiedztwie linii kolejowych.

5.2.2. Struktura przyrodnicza obszaru, w tym różnorodność biologiczna

Gmina Nekla położona jest w granicach dwóch regionów, zalesionego Sandru Czarniejskiego oraz regionu rolniczego Równiny Średzkiej. Zwłaszcza w części północnej istnieją podstawy dla rozwoju funkcji rekreacyjnej. Tereny lasów i osady śródleśne sąsiadują z atrakcyjnym dla turystyki i wypoczynku Parku Krajobrazowym "Promno", znajdującego się w gminie Pobiedziska.

Wielkoprzestrzenne kompleksy leśne występujące na północy gminy stanowią część rozległego zespołu lasów czarniejskich. Większe powierzchnie leśne znajdują się też w południowo-zachodniej części gminy. Lasy zajmują blisko 2638 ha, co stanowi ok. 27,5 % powierzchni gminy. W ciągu ostatnich 25 lat

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

powierzchnia lasów znacznie się zwiększyła. Zalesione zostały tereny w rejonie Nekielki oraz Barczyzny. Przeważającym typem siedliskowym lasów jest bór mieszany świeży. Sporadycznie występują małe kompleksy boru świeżego, lasu mieszanego i olsu. Drzewostany leśne są stosunkowo młode - przeważają lasy sosnowo-dębowe w wieku 50-60 lat. Drzewostany liściaste występują na obrzeżach lasów oraz wzdłuż dolin i obniżeń terenowych. Niewielki odsetek stanowią lasy gospodarcze. Większość lasów w gminie Nekla to lasy ochronne.

Według podziału rolniczo-klimatycznego Polski R. Gumińskiego, obszar gminy zaliczyć należy do dzielnicy środkowej (VII), charakteryzującej się niskim opadem średniorocznym (około 550 mm), największą liczbą dni słonecznych (ponad 50) oraz najmniejszą liczbą dni pochmurnych (poniżej 130). Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 8°C. Grunty orne i sady zajmują blisko 53,4 % powierzchni gminy. Łąki i pastwiska zajmują 8,3 % powierzchni gminy i występują pasmowo wzdłuż dolin rzecznych Cybiny, Moskawy, Wielkiego Rowu i mniejszych cieków oraz rowów. Rozmieszczenie typów gleb jest odbiciem warunków litologicznych, rzeźby terenu i stosunków wodnych. Na terenach wysoczyznowych centralnej i południowej części gminy na podłożu gliniastym wykształciły się gleby brunatne, brunatne wylugowane, czarne ziemie. Są to w przewadze grunty wysokiej jakości.

5.2.3. Stan higieny atmosfery

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Poznaniu w dokumencie Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w 2018 r. dokonał oceny jakości powietrza m.in. strefy wielkopolskiej. Wynikiem przeprowadzonej oceny rocznej jest zaliczenie strefy wielkopolskiej do klasy A dla substancji: NO₂, SO₂, CO, C₆H₆, As, Cd, Ni, Pb i O₃. Natomiast do klasy C zaliczono wspomnianą strefę ze względu na pył PM_{2,5}, PM₁₀, BaP.

Zgodnie z przedmiotową oceną „interpretując wyniki klasyfikacji, w szczególności wskazujące na potrzebę opracowania programów ochrony powietrza, należy pamiętać, że wynik taki nie powinien być utożsamiany ze stanem jakości powietrza na obszarze całej strefy. Klasa C może oznaczać np. lokalny problem związany z daną substancją”.

Odnotowano przekroczenia poziomów dopuszczalnych stężeń pyłu PM₁₀ i PM_{2,5} oraz poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu, co spowodowało zaliczenie strefy do klasy C. W obrębie strefy należy zidentyfikować obszary przekraczania wartości dopuszczalnych. Przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM₁₀ dotyczyły wyłącznie stężeń 24-godzinnych. Nie były przekraczane stężenia średnie dla roku. Należy podkreślić, że w okresie, do którego odnosi się przeprowadzana ocena, na stanowiskach pomiarowych pyłu PM₁₀ w sezonie letnim nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnego poziomu substancji.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

Z przebiegu rocznej serii pomiarów odczytać można wyraźną sezonową zmienność stężeń pyłu PM10 (wyższe w okresie zimnym, niższe w sezonie letnim). Można zatem przypuszczać, że powodem przekroczeń w sezonie grzewczym jest niska emisja z sektora komunalno-bytowego, wpływająca na wyraźne pogorszenie warunków aerosanitarnych w miastach i na terenach do nich przyległych.

Odnotowano również przekroczenie poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu.

Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwałą nr XXI/391/20 z dnia 13 lipca 2020 r. zatwierdził Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z dnia 20 lipca 2020 r. poz. 5954).

5.2.4. Stan jakości wód powierzchniowych i podziemnych

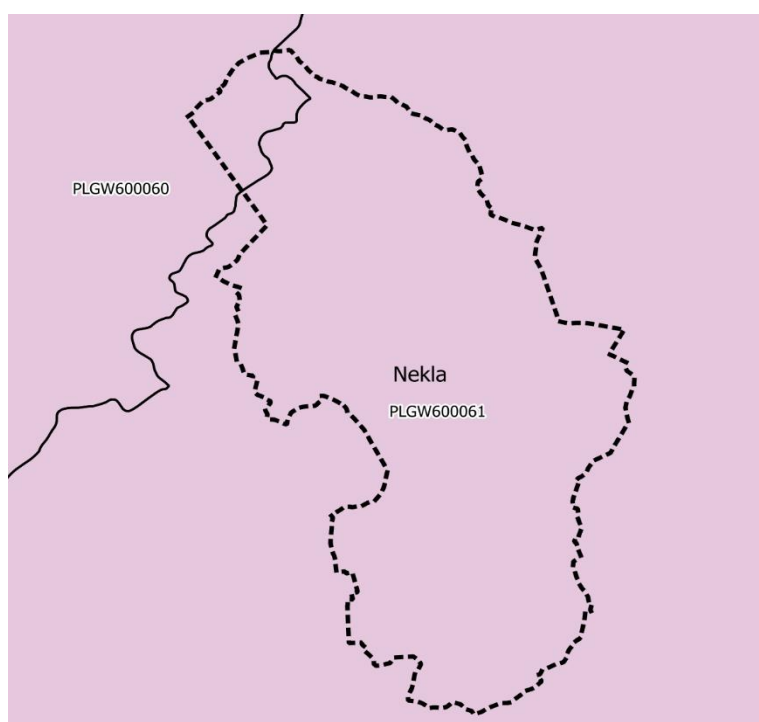
Ochrona wód z uwagi na funkcje krajobrazowo-ekologiczne i gospodarcze (zaopatrzenie w wodę - zaspokojenie potrzeb bytowych i produkcyjnych, gospodarka rybacka, nawodnienia rolnicze) powinna polegać na kompleksowej ochronie zlewni Cybiny, Maskawy, Wrześnicy): czyli na doprowadzeniu i utrzymaniu w co najmniej II klasie czystości, na zakazie zrzutu ścieków do wód, wprowadzaniu zadrzewień i zieleni trawiasto-krzewiastej na obrzeżu cieków, wprowadzaniu "małej retencji", zastawek, jazów w celu spowolnienia odpływu, zwiększeniu obszaru lasów i zadrzewień na terenie gminy (zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni), zwłaszcza w strefach wododziałowych. Poza wymienionymi wyżej ustaleniami respektuje się w Studium zasadę dotyczącą zabezpieczenia dostępności do wód powierzchniowych poprzez zakaz zagradzania i zabudowywania obrzeży stawów i rzek. Przy lokalizacji zabudowy w rejonie stawów i innych wód powierzchniowych powinno się stosować zasadę nie przeznaczania pod żadną zabudowę (również siedliska rolnicze) gruntów położonych na obrzeżach rzek, kanałów, strumieni, stawów rybnych w pasie zapewniającym dogodny przejazd wzdłuż wód oraz możliwość wprowadzenia zieleni pomiędzy przejazdem a wodą. Z punktu widzenia gospodarki wodnej do najważniejszych zadań w gminie Nekla należy ochrona wód powierzchniowych i podziemnych przed dalszą degradacją jakościową. Zdecydowanej ochrony wymagają także wody podziemne pierwszego poziomu (wody gruntowe) w dolinach i na wysoczyźnie, stanowiące do niedawna podstawę zaopatrzenia ludności w wodę.

Ochrona wód powierzchniowych i wód podziemnych powinny polegać na:

- ograniczeniu spływów powierzchniowych z pól, których rozmiar zależy od fizjografii zlewni oraz sposobu jej zagospodarowania,
- przeciwdziałaniu niewłaściwemu magazynowaniu obornika i gnojowicy.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

Gmina Nekla położona jest głównie w granicach jednolitej części wód podziemnych JCWPd GW600060. Północna część gminy w niewielkim fragmencie położona jest w granicach JCWPd GW600061. Stan chemiczny i ilościowy wód podziemnych w JCWPd nr 61 w 2016 r. oceniono jako dobry chemiczny, a w JCWPd nr 60 stan chemiczny oceniono jako słaby, a stan ilościowy jako dobry. Słaby stan wód wywołać mogła możliwość migracji znacznego ładunku azotanów z wód podziemnych do wód powierzchniowych zlewni JCW „Mogilnica od Rowu Kąkolewskiego do ujścia”. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U z 2016 r. poz. 1967) w JCWPd nr 60 i 61 odnotowuje się dobry stan ilościowy i dobry stan chemiczny, nie ma zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych.

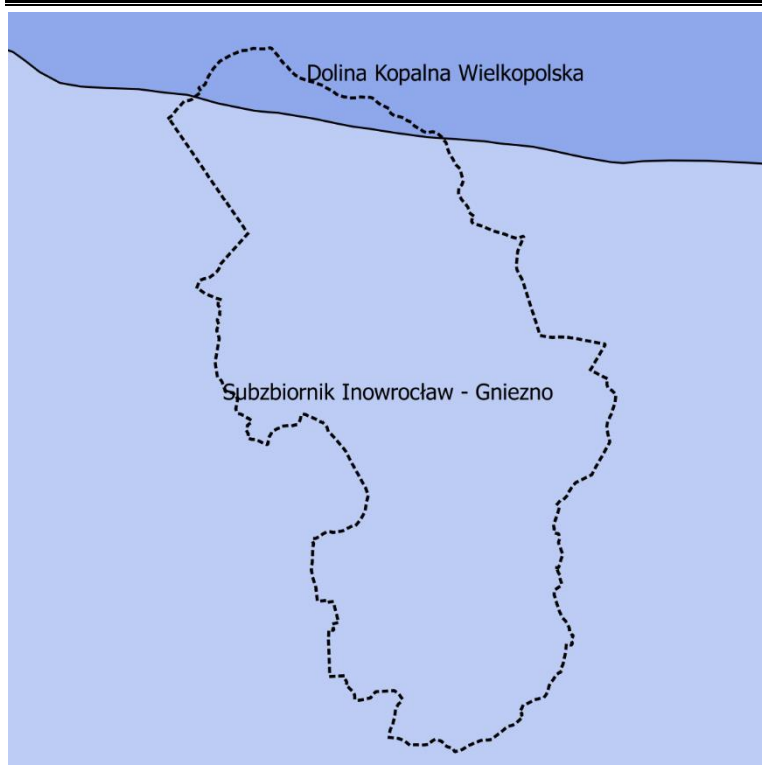
Ryc. Położenie gminy na tle jednolitych części wód podziemnych

źródło: opracowanie własne na podstawie aPGW <https://danepubliczne.gov.p>

Zasoby wód podziemnych na terenie gminy związane są przede wszystkim z utworami wodonośnymi czwartorzędu i trzeciorzęd .

Gmina Nekla położona jest w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Subzbiornik Inowrocław-Gniezno nr 143. Na północy gminie znajduje się fragment zbiornika nr 144 Dolina Kopalna Wielkopolska.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

Ryc. Położenie gminy na tle głównych zbiorników wód podziemnych

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych <http://dm.pgi.gov.pl/>

Czwartorzędowy poziom wodonośny należący do Wielkopolskiej Doliny Kopalnej (WDK) jest poziomem podglinowym, zalegającym na głębokości 40-70 metrów. Mimo wysokich wydajności uzyskiwanych z tego poziomu, rzędu 70-120 m³/h, jego przydatność dla zaopatrzenia w wodę gminy Nekla jest, ze względu na jego peryferyjne położenie, praktycznie żadna. Poziomy użytkowe czwartorzędu na obszarze wysoczyznowym, ze względu na niewielkie miąższości utworów wodonośnych oraz słabe wydajności uzyskiwane z poszczególnych otworów mają niewielkie znaczenie. Powszechnie do niedawna eksploatowany poziom gruntowy najczęściej związany był z lokalnymi spłaszczeniami utworów morenowych, piaskami międzymorenowymi oraz z niewielkimi dolinkami rzecznyymi nawiązującymi do przebiegu rynien subglacjanych wypełnionych przez utwory piaszczyste. Wody gruntowe poziomu czwartorzędowego występują na różnych głębokościach. Najpłycej zalegają przeważnie w dnach dolin, a na wysoczyznach w zagłębieniach terenu w spłaszczonych utworach morenowych. W zasięgu utworów sandrowych głębokość zalegania wód gruntowych zależy od miąższości sandrów i głębokości ich rozcięć przez współczesne doliny. Jakość wód poziomu gruntowego jest słaba. Podstawowy użytkowy poziom wodonośny w gminie Nekla związany jest z piaskami drobnymi i pylastymi, lokalnie średnioziarnistymi miocenu. Występuje on najczęściej na głębokości około 100-130 metrów i charakteryzuje się zmiennymi wydajnościami przeciętnymi rzędu 10-

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

30 m/h w rejonie Zasutowo-Targowa Górka, 70-120 m/h w okolicach Nekla-Nekielka i 30-70 m/h na pozostałym obszarze. Poziom ten jest bardzo intensywnie eksploatowany, co sprawia, że zwierciadło jego wód uległo obniżeniu na terenie gminy o około 6 metrów, a w okolicy Wrześni o około 10 metrów. Na terenie gminy brak jest punktów monitorujących stan czystości wód podziemnych. Najbardziej zanieczyszczone są wody poziomu gruntowego, zalegającego na głębokości do 5 metrów. Źródłem zanieczyszczenia wód tego poziomu są doły chłonne, śmietniki, drogi i przede wszystkim zanieczyszczenia związane z rolnictwem (chemizacja rolnictwa) i hodowla. Wody podziemne wykorzystywane są do celów komunalnych, przemysłowych, także dla potrzeb rolnictwa i leśnictwa.

5.2.5. Stan gleb

Wskaźnik rolniczej przestrzeni produkcyjnej wynosi 58,0 pkt. i jest niższy w porównaniu do wskaźnika ogólnopolskiego, który wynosi 65,3 pkt. w skali 100-punktowej. Grunty orne i sady zajmują blisko 53,4 % powierzchni gminy. Łąki i pastwiska zajmują 8,3 % powierzchni gminy i występują pasmowo wzdłuż dolin rzecznych Cybiny, Moskawy, Wielkiego Rowu i mniejszych cieków oraz rowów. Rozmieszczenie typów gleb jest odbiciem warunków litologicznych, rzeźby terenu i stosunków wodnych. Na terenach wysoczyznowych centralnej i południowej części gminy na podłożu gliniastym wykształciły się gleby brunatne, brunatne wylugowane, czarne ziemie. Są to w przewadze grunty wysokiej jakości. Najlepsze gleby w gminie to gleby kl. III a i b, zaliczone do kompleksów rolniczej przydatności 2 - pszenne dobre i 4 - pszenno-żytnie zajmują 16,3% gruntów ornych. W tym rejonie duży udział mają też gleby kl. IV (ok. 36% ogólnej powierzchni gruntów rolnych) należące do 5 kompleksu żytnio-ziemniaczanego dobrego i kl. V (ok. 27 %) w kompleksie 6 żytnio-ziemniaczanym słabym.

Natomiast gleby najsłabsze piaszczyste kl. VI (ok. 20%) zaliczone do kompleksu 7 - żytnio-łubinowego, predystynowane do zalesień dominują w północnej części gminy. Charakterystyczny dla gminy jest stosunkowo duży udział (blisko 10%) gruntów zaliczonych do kompleksów wilgotnych 8 - zbożowo-pastewnego mocnego (kl. IIIb i IVa) oraz 9 - zbożowo-pastewnego słabego (kl. IVb, V i VI). Występują one w dolinach i innych obniżeniach terenowych. W ostatnich latach wyraźnie maleje powierzchnia gruntów ornych. Część gruntów została zalesiona, a część przeznaczono pod zainwestowanie.

5.2.6. Klimat akustyczny

Klimat akustyczny środowiska kształtują następujące (podstawowe) typy źródeł hałasu: komunikacyjne (drogowe, kolejowe, lotnicze), przemysłowe i komunalne. Źródłem ponadnormatywnego hałasu w mieście i gminie jest głównie transport samochodowy. Uciążliwość ta dotyczy głównie zabudowy

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

mieszkańciew położonej w bezpośrednim sąsiedztwie dróg. Na terenie gminy najpoważniejszym problemem są drogi wojewódzkie charakteryzujące się dużym natężeniem ruchu. Zagrożenie dla klimatu akustycznego gminy stwarza odcinek autostrady A2 przebiegający przez gminę. Większość terenów wokół autostrady to tereny rolne oraz tereny aktywizacji gospodarczej, dla których nie określa się dopuszczalnego poziomu hałasu na ich granicy.

Zgodnie z mapą terenów zagrożonych hałasem dla wskaźnika LDWN oraz LN, przekroczenie w przedziale 0-10 dB może następować, dla niektórych terenów w ciągu drogi 92.

W sąsiedztwie autostrady występuje strefa uciążliwości drogi dla stałych użytkowników sąsiadujących z autostradą obszarów, zagrożenie dla upraw, budowli oraz narażenie na degradację stałych komponentów środowiska naturalnego. Ochrona przed ww. czynnikami wymaga zachowania odpowiednich odległości zabudowy. Odległości te dla autostrady wynoszą min. 150 m dla wielokondygnacyjnych obiektów budowlanych z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi, min. 120 m dla jednokondygnacyjnych obiektów budowlanych z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi i 50 m dla obiektów budowlanych nie przeznaczonych na pobyt ludzi. Lokalizacji obiektów budowlanych z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi w strefie uciążliwości autostrady A2 wymagać będzie zastosowania środków technicznych zmniejszających uciążliwość do poziomu określonego w przepisach odrębnych.

Na terenie gminy Nekla wyznacza się tereny, na których mogą zostać rozmieszczone urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich strefy ochronne. Na terenie gminy występują cztery elektrownie wiatrowe. Planowana jest budowa kolejnych czterech elektrowni w miejscowości Podstolice. Lokalizację elektrowni wiatrowych dopuszcza się wyłącznie na terenach gdzie one obecnie występują oraz w miejscach, na których wydane zostały pozwolenia na budowę na lokalizację przedmiotowych budowli. Lokalizacje elektrowni wiatrowych przedstawiono na rysunku studium, wraz z granicami ich stref oddziaływania (strefa z obowiązującymi uwarunkowaniami wynikającymi z ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych).

Dodatkowo w części obrębu Targowa Górka ustanowiono wspomnianą strefę oddziaływania, wynikającą z zapisów obowiązującego planu miejscowego, związanego z lokalizacją elektrowni wiatrowych w gminie Dominowo.

Przeprowadzona analiza i dokonane obliczenia emisji hałasu wykazały, że eksploatacja czterech elektrowni wiatrowych w okolicy miejscowości Starczanowo i Stroszki gm. Nekla, w technologii przyjętej w niniejszym opracowaniu, nie spowoduje przekroczeń wartości normatywnych dla pory dziennej i nocnej przewidzianych dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

zagrodowej. Elektrownie wiatrowe znajdują się w odpowiedniej odległości od budynków mieszkalnych, tj. 450 m².

W dniu 16 lipca 2016 r. weszła w życie nowa ustawa o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych wprowadzająca m.in. wymogi w zakresie odległości elektrowni wiatrowych od budynków mieszkalnych albo budynków o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa.

Zgodnie z Ustawą odległość, w której mogą być lokalizowane i budowane:

- elektrownia wiatrowa – od budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, oraz

- budynek mieszkalny albo budynek o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa – od elektrowni wiatrowej, – jest równa lub większa od dziesięciokrotności wysokości elektrowni wiatrowej mierzonej od poziomu gruntu do najwyższego punktu budowli, wliczając elementy techniczne, w szczególności wirnik wraz z łopatami, co ma stanowić całkowitą wysokość elektrowni wiatrowej.

Zakłada się, że wszelkie ewentualne negatywne oddziaływania związane z hałasem zamkną się w obrębie wyznaczonego w studium strefach ochronnych

5.2.7. Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące

Dopuszczalne poziomy tego promieniowania, w odniesieniu do terenów i obiektów przebywania ludzi, określone poprzez graniczne wartości wielkości fizycznych, reguluje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz. 1883), które ustala 10 kV/m jako wartość graniczną pola elektrycznego 50Hz, dopuszczalną w środowisku, w miejscach dostępnych dla ludzi. Obszar, na którym natężenie pola elektrycznego jest mniejsze niż 1kV/m uważa się (zgodnie z obecną wiedzą i obowiązującymi przepisami) za całkowicie bezpieczny dla ludzi. Tak więc sprawdzenie dotrzymania standardów jakości środowiska w otoczeniu urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne następuje poprzez wykonanie pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Niezależnie od powyższego należy podkreślić, że kwestie związane z wpływem pól elektromagnetycznych na zdrowie ludzi znajdują się od dawna w centrum uwagi organów Unii Europejskiej. 21 marca 2007 r. został przyjęty, przez będący ciałem doradczym Komisji Europejskiej Scientific Committee on Emerging and Newly Identified Health Risks (SCENIHR) - Naukowy Komitet Powstających i Niedawno Zidentyfikowanych Zagrożeń Zdrowia, raport dotyczący możliwych skutków oddziaływania pól elektromagnetycznych na zdrowie człowieka.

² „Ocena oddziaływania na środowisko rozwiązań projektowych budowy zespołu elektrowni wiatrowych Nekla”, 2008 r.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

Raport ten, zatytułowany "Possible effects of Electromagnetic Fields (EMF) on HumanHealth". Zgodnie z wnioskami zawartymi w raporcie, wyniki przeprowadzonych badań wskazują konsekwentnie na brak negatywnych skutków zdrowotnych towarzyszących przebywaniu ludzi w polach elektromagnetycznych o poziomach niższych od granicznych, określonych w międzynarodowych zaleceniach ICNIRP – International Commission on Non Ionising Radiation Protection).

Nie wszystkie instalacje radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne emitujące pola elektromagnetyczne o częstotliwości od 0,03 MHz do 300000 MHz są zaliczone do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zależne jest to od odległości miejsc dostępnych dla ludności od anten stacji bazowej i równoważnych mocy promieniowanych izotropowo przez te anteny.

W obszarze poddanym analizie – gminie Nekla, zlokalizowane są stacje bazowe sieci telefonii komórkowej, linie elektroenergetyczne średniego i wysokiego napięcia i stacje transformatorowe z nimi związane. Na terenie gminy znajdują się następujące obiekty krajowej sieci przesyłowej:

- linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 220 kV relacji Pątnów- Czerwonak,
- linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 2 x 400 kV relacji Kromolice – Pątnów.

Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji urbanistycznej i przeglądu obowiązujących planów miejscowych stwierdza się, że zasady ochrony przed elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym są przestrzegane.

W zakresie elektrowni wiatrowych, ze względu na mały zakres inwestycji, jej charakter i zagospodarowanie, nie zachodzi możliwość szkodliwego oddziaływania inwestycji w zakresie promieniowania niejonizującego.

5.2.8. Walory krajobrazowe i ich ochrona prawna

Jednym z elementów środowiska, który podlega bezpośredniej ocenie jest krajobraz. Jego percepcja ma wpływ na jakość życia – odczucia estetyczne i poziom bezpieczeństwa człowieka. Układ przestrzenny zabudowy, zieleni, formy architektury, usytuowanie i stan techniczny budynków – wszystko to ma wpływ na kształtowanie bezpośredniego otoczenia. Pod względem krajobrazowym teren gminy Nekla zalicza się do obszarów o stosunkowo dużym stopniu naturalności. Położenie geograficzne, walory krajobrazowe oraz tradycja kulturowa - składają się na korzystne warunki dla rozwoju turystyki i rekreacji w tym agroturystyki. Dają one możliwość uprawiania turystyki pieszej, rowerowej czy konnej.

Ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, utworzono w dolinie Cybiny obszar chronionego krajobrazu, zwany „Dolina Cybiny w Nekielsce” (Uchwała Nr XXXIII/255/2006 Rady

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ
I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA**

Miejskiej Gminy Nekla z dnia 24 marca 2006 roku; Dz. U. Nr 60, poz. 1566). Powierzchnia ww. obszaru położonego w Nekielce na terenie Gminy Nekla wynosi 36,0462 ha.

Na terenie gminy występują pomniki przyrody, chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody:

Lp.	Podstawa prawna	Rodzaj	Lokalizacja
1	Orzeczenie PWRN z 15.12.1965 r.	Dąb bezszypułkowy	Nekla, park
2		Dąb bezszypułkowy	Nekla, park
3		Dąb bezszypułkowy	Nekla, park
4	Uchwała nr XXIX/222/2005 Rady Miejskiej Gminy Nekla z 29.09.2005 r.	Dąb szypułkowy	Barczyzna, dz. nr ewid. 73/12
5		Dąb szypułkowy	
6		Dąb szypułkowy	
7	brak danych	Grusza pospolita	Nekla
8	Decyzja PWRN nr RL VI 5/772/65 z 30.11.1965 r.	Jesion wyniosły	Nekla, park
9	Rozporządzenie Wojewody Wielkopolskiego z 12.09.2000 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. nr 63, poz. 837, 2000 r.) zm. Uchwała nr XL/314/2018 Radu Miejskiej Gminy Nekla z 10.10.2018 r.	Kasztanowiec zwyczajny, lipa szerokolistna, jesion wyniosły	Droga gminna Nekla-Starczanowo
10	Decyzja PWRN nr RLVI – 5/773/65 z 30.11.1965 r.	Olsza czarna	Nekla, park
11		Olsza czarna	
12		Olsza czarna	
13	Uchwała nr XL/313/2018 Radu Miejskiej Gminy Nekla z 10.10.2018 r.	Dąb szypułkowy	Podstolice dz. nr ewid. 83/1

Parki podworskie i wiejskie występują w Nekli, Targowej Górze, Mystkach, Podstolicach, Opatówku.

5.2.9. Gospodarka odpadami

Gmina Nekla wraz z gminami powiatu wrzesińskiego i gnieźnieńskiego w 2008 roku zawarły porozumienie międzygminne, którego celem jest stworzenie systemu unieszkodliwiania odpadów komunalnych. Od lipca 2015 roku odpady z terenu Gminy Nekla trafiają do Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Lulkowie (gmina Gniezno). Gminne wysypisko odpadów komunalnych czyli odpadów obojętnych i innych niż niebezpieczne, znajdujące się w Starczanowie, funkcjonowało od 1993 r. do 30 listopada 2012 r. Obecnie składowisko jest w trakcie rekultywacji.

5.3. Uwarunkowania wynikające z analizy zmian w środowisku

Rozwój ekonomiczny gminy powinien być dostosowany do potencjału przyrodniczego, a utrzymanie walorów może stać się czynnikiem aktywizującym źródła dochodów przede wszystkim z takich dziedzin jak usługi turystyczne (w tym rekreacja konna, wodna, turystyka ekologiczna, biznesowa, szkolenia, konferencje, wypoczynek weekendowy). Analizowany obszar stanowi środowisko przyrodnicze o określonych cechach i właściwościach poszczególnych komponentów środowiska. Istniejące użytkowanie i zagospodarowanie terenu oddziałuje różnie na poszczególne komponenty środowiska. Są miejsca, czy rejony o wysokim stopniu naturalności środowiska, częściowo przekształcone, ale o ustabilizowanym funkcjonowaniu ekosystemów, jak i przeobrażone antropogenicznie. Zbiorowiska i krajobrazy naturalne reprezentowane są przez lasy, cieką, zespoły roślinności ziołoroślowej rozwijającej się wzdłuż cieków wodnych, niekoszone i niewypasane. Krajobrazy i zbiorowiska półnaturalne, które w sprzyjających warunkach, po ustaniu antropopresji, mogą na powrót mieć charakter naturalny, to przede wszystkim nieużytki, zadrzewienia, w pewnym stopniu też użytki rolne. Tereny zabudowane, zajęte pod komunikację i infrastrukturę techniczną reprezentują środowisko zmienione przez człowieka. Stopień oddziaływania zainwestowania jest tu niewielki. Z uwagi na charakter gminy, zdecydowana większość obszaru użytkowana i zagospodarowana jest w sposób, który sprzyja relacjom i powiązaniom ekologicznym, utrzymując procesy ekologiczne i pewną stabilność ekosystemów. Korzystne położenie badanego obszaru w zasięgu wzmożonej aktywności przyrodniczej stwarza dobre warunki przyrodnicze i wzmacnia zdolności regeneracyjne środowiska, w tym dobre warunki przewietrzania. Na środowisko człowieka składa się m.in. podsystem społeczno-gospodarczy utworzony przez układ transportowy, obszary zabudowane, ludność (demografia). Elementy antropogeniczne osadzone są w podsystemie przyrodniczym stworzonym przez naturę. Konkurencja między podsystemem przyrodniczym i podsystemem społeczno-gospodarczym sprawia, że rozwój jednego odbywa się zawsze kosztem drugiego, w tym przypadku najczęściej odbywa się to kosztem przestrzeni terenów otwartych, które są dobrem ograniczonym. Podsumowując, środowisko na analizowanym obszarze nie jest w zasadzie zagrożone, wymagane są jednak różne przeciwdziałania ograniczające narastające zjawisko antropopresji. Przepisy Prawa ochrony środowiska zobowiązują podmioty korzystające ze środowiska do stosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych pozwalających na dotrzymanie wymaganych standardów jakości środowiska. Środki zaradcze w tym zakresie podejmowane są także przez samorząd w różnych programach, także takich, do których ustawowo są zobowiązane.

Na terenie gminy występują cztery elektrownie wiatrowe. Budowa kolejnych czterech elektrowni w miejscowości Podstolice jest w trakcie. Lokalizację elektrowni wiatrowych dopuszcza się wyłącznie na

terenach gdzie one obecnie występują oraz w miejscach, na których wydane zostały pozwolenia na budowę na lokalizację przedmiotowych budowli.

6. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO STUDIUM ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA STUDIUM

Projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nekla uwzględnia cele ochrony środowiska zawarte w wielu dokumentach strategicznych opracowanych na szczeblu krajowym i regionalnym, a także zawarte w dyrektywach UE. Integracja z Unią wyznaczyła nowe ramy dla rozwoju gminy. Dlatego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nekla, wyznacza nowe pole działań między innymi dla ochrony i kształtowania środowiska oraz jego zasobów, środowiska kulturowego oraz tożsamości regionalnej.

Dokumentami rangi międzynarodowej o charakterze przestrzennym, stanowiącym podstawę do formułowania celów ochrony środowiska w programach krajowych są umowy międzynarodowe, ratyfikowane przez stronę polską. Akcesja Polski do Unii Europejskiej nałożyła na Polskę nowe obowiązki, wynikające z konieczności dostosowania prawa polskiego do regulacji unijnych. Ochrona środowiska wraz z Traktatem z Maastricht (1991) włączona została przez Wspólnoty Europejskie do spisu ich stałych zadań, dla których określono cele działań zapobiegawczych i regulujących. Obecnie prawo Unii Europejskiej regulujące ochronę środowiska liczy sobie kilkaset aktów prawnych, obejmujących dyrektywy, rozporządzenia, decyzje i zalecenia. Do priorytetów Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska zaliczyć należy m.in. przeciwdziałanie zmianom klimatu, ochronę różnorodności biologicznej, ograniczenie wpływu zanieczyszczenia na zdrowie, a także lepsze wykorzystanie zasobów naturalnych.

Do dokumentów rangi międzynarodowej, formułujących cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia omawianego Studium, zaliczyć można, Ramową konwencję Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro z 1992 r. Cele ochrony środowiska ustanowi strategiczny dokument rządowy o randze krajowej: Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016. Dokument respektuje zapisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r., mówiące o konieczności zapewnienia przez Rzeczypospolitą Polską ochrony środowiska kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju oraz konieczności zapewnienia przez władze publiczne bezpieczeństwa ekologicznego współczesnemu i przyszłym pokoleniom.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

Wiodącą zasadą polityki ekologicznej państwa jest zasada zrównoważonego rozwoju, ustanowiona w wyniku Konferencji Narodów Zjednoczonych w Rio de Janeiro w 1992 r.

Podstawowym założeniem zrównoważonego rozwoju jest takie prowadzenie polityki i działań w poszczególnych sektorach gospodarki i życia społecznego, aby zachować zasoby i walory środowiska w stanie zapewniającym trwałe, nie doznające uszczerbku, możliwości korzystania z nich zarówno przez obecne jak i przyszłe pokolenia, przy jednoczesnym zachowaniu trwałości funkcjonowania procesów przyrodniczych oraz naturalnej różnorodności biologicznej na poziomie krajobrazowym, ekosystemowym, gatunkowym i genowym. Istotą zrównoważonego rozwoju jest równorzędne traktowanie racji społecznych, ekonomicznych i ekologicznych, co oznacza konieczność integrowania zagadnień ochrony środowiska z polityką w poszczególnych dziedzinach gospodarki.

Podstawowym celem polityki jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju, czyli mieszkańców, infrastruktury społecznej i zasobów przyrodniczych. Wśród metod realizacji polityki ekologicznej państwa priorytet ma stosowanie tzw. dobrych praktyk gospodarowania i systemów zarządzania środowiskowego, które pozwalają powiązać efekty gospodarcze z efektami ekologicznymi, zwłaszcza w przemyśle i energetyce, transporcie, rolnictwie, leśnictwie, budownictwie i gospodarce komunalnej, zagospodarowaniu przestrzennym, turystyce, ochronie zdrowia, handlu i działalności obronnej.

Cele szczegółowe polityki ekologicznej państwa ujęto w dwóch grupach: w sferze racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych i w zakresie jakości środowiska. Wśród nich, w kontekście zakresu ustaleń projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i planów miejscowych, wymienić należy m.in.:

- racjonalizację użytkowania wody,
- zmniejszenie materiałochłonności i odpadowości produkcji,
- zmniejszenie energochłonności gospodarki i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych,
- gospodarowanie odpadami,
- jakość wód,
- jakość powietrza,
- zmiany klimatu,
- hałas i promieniowanie,
- różnorodność biologiczną i krajobrazową.

Ponadto, dokument wskazuje na konieczność stworzenia spójnego wewnętrznie systemu prawa ochrony środowiska, dostosowanego do wymagań unijnych. Podkreśla się też konieczność przywrócenia właściwej roli planowania przestrzennego, w szczególności miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powinny być podstawą lokalizacji nowych inwestycji. Wśród

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

celów i zadań systemowych dokument wymienia ekologizację planowania przestrzennego i użytkowania terenu, w ramach której, z jednej strony podkreśla konieczność szerszego włączenia do prac planistycznych zagadnień związanych z ochroną środowiska, z drugiej strony dostrzega konieczność upraszczania i przyspieszania lokalizacji inwestycji, niezbędnych z punktu widzenia skuteczności podejmowania starań mających na celu pobudzenie i modernizację gospodarki oraz poprawę sytuacji na rynku pracy.

Jednym z istotnych elementów wpływających na środowisko i jakość życia jest zaspokojenie potrzeb energetycznych. Cele polityki energetycznej Polski dotyczą wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii w bilansie energii finalnej do 15% w 2020 r. i 20% w 2030 r. Produkcja energii ze źródeł odnawialnych cechuje się niewielką lub zerową emisją zanieczyszczeń, co zapewnia pozytywny efekt ekologiczny. Działania na rzecz rozwoju wykorzystania odnawialnych źródeł energii obejmują m. in. wprowadzenie dodatkowych instrumentów wsparcia o charakterze podatkowym, zachęcającym do szerszego wytwarzania ciepła i chłodu z odnawialnych źródeł energii, ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania zasobów geotermalnych (w tym przy użyciu pomp ciepła) oraz energii słonecznej (przy zastosowaniu kolektorów słonecznych).

Ustanowione na poziomach międzynarodowym i krajowym cele polityki ekologicznej znalazły swoje odzwierciedlenie w opracowanych na poziomie regionalnym dokumentach strategicznych, takich jak: „Program Ochrony Środowiska dla Województwa Wielkopolskiego” czy „Plan gospodarki odpadami województwa wielkopolskiego”, a następnie na poziomie lokalnym dotyczącym gminy.

Podstawowym celem polityki ekologicznej na obszarze gminy Nekla jest poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi zgodnie ze sformułowaną w Konstytucji RP i przyjętą w Polityce ekologicznej państwa zasadą zrównoważonego rozwoju. Realizacja zasady zrównoważonego rozwoju powinna być nie tylko przyjmowana jako obowiązek ochrony środowiska, lecz przede wszystkim jako element prawidłowego gospodarowania. Oznacza to, że polityka państwa we wszystkich dziedzinach gospodarczych powinna być zgodna z założeniami polityki ekologicznej, a kryteria ekologiczne uzyskały równoważną rangę z kryteriami ekonomicznymi.

Zgodnie z art. 72 Prawa ochrony środowiska, w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin:

- 1) zapewnia się warunki utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska, w szczególności przez:
 - ustalanie programów racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi, w tym na terenach eksploatacji złóż kopalin, i racjonalnego gospodarowania gruntami;
 - uwzględnianie obszarów występowania złóż kopalin oraz obecnych i przyszłych potrzeb eksploatacji tych złóż;

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

- zapewnianie kompleksowego rozwiązania problemów zabudowy miast i wsi, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki wodnej, odprowadzania ścieków, gospodarki odpadami, systemów transportowych i komunikacji publicznej oraz urządzania i kształtowania terenów zieleni;
 - uwzględnianie konieczności ochrony wód, gleby i ziemi przed zanieczyszczeniem w związku z prowadzeniem gospodarki rolnej;
 - zapewnianie ochrony walorów krajobrazowych środowiska i warunków klimatycznych;
 - uwzględnianie potrzeb w zakresie zapobiegania ruchom masowym ziemi i ich skutkom;
 - uwzględnianie innych potrzeb w zakresie ochrony powietrza, wód, gleby, ziemi, ochrony przed hałasem, wibracjami i polami elektromagnetycznymi;
- 2) przy przeznaczaniu terenów na poszczególne cele oraz przy określaniu zadań związanych z ich zagospodarowaniem w strukturze wykorzystania terenu, ustala się proporcje pozwalające na zachowanie lub przywrócenie na nich równowagi przyrodniczej i prawidłowych warunków życia;
 - 3) określa się także sposób zagospodarowania obszarów zdegradowanych w wyniku działalności człowieka, klęsk żywiołowych oraz ruchów masowych ziemi.

W Studium zostały uwzględnione wymagania wynikające z art. 72, poprzez wskazanie terenów rozwojowych, uzasadnione uwarunkowaniami środowiska oraz dostępnością komunikacyjną i infrastruktury technicznej. Ponadto uwzględniono zasady ochrony przyrody i krajobrazu, ochrony powietrza, ochrony przed hałasem, wibracjami i polami elektromagnetycznymi.

Zgodnie z art. 3 ustawy o ochronie przyrody, cele ochrony przyrody są realizowane m.in. przez uwzględnianie wymagań ochrony przyrody w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin.

Reasumując do najważniejszych dokumentów zaliczyć należy:

- Koncepcję Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do roku 2030,
- Dyrektywę Unii Europejskiej 98/83/UE z dnia 3 listopada 1998 r. w sprawie jakości wód przeznaczonych do spożycia przez ludzi,
- Dyrektywę Ramową UE dotyczącą wody, przyjętej w 1997 r.,
- Dyrektywę 98/15/EC z 27 lutego 1998 r. dot. wprowadzania zanieczyszczeń do wód,
- Dyrektywę Ramową w sprawie ogólnych zasad gospodarowania odpadami 75/442/EWG z 15 lipca 1975 r.,
- Dyrektywę 9/31 WE w sprawie odpadów niebezpiecznych,
- Dyrektywę 43/92 EEC z 21 maja 1992 r. (z późn. zm.) w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory oraz Dyrektywy 79/409/EWG z 2 kwietnia 1979 r. o ochronie ptaków, będąca podstawą tworzenia Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000,

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

Dokumentami rangi międzynarodowej o charakterze przestrzennym, stanowiącym podstawę do formułowania celów ochrony środowiska w programach krajowych są konwencje międzynarodowe, przyjęte przez stronę polską, m. n.:

- Konwencja Genewska w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości z 1979 r. wraz z II protokołem siarkowym z 1994 r. (Oslo),
- Konwencja Berneńska o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych z 1979 r.,
- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Kioto, 1997 r.,
- Konwencja Ramsarska o obszarach wodno – błotnych z 1971 r. ze zmianami w Paryżu (1982 r.) i Regina (1987 r.),
- Konwencja ONZ o ochronie różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro, 1992 r.,
- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro, 1992r.,
- Protokół Montrealski w sprawie substancji zubażających warstwę ozonową z 1987 r. wraz z poprawkami londyńskimi (1990 r.), wiedeńskimi (1992 r.).

Ponadto cele wyznaczają dokumenty strategiczne o randze krajowej. Są to między innymi:

- II Polityka ekologiczna państwa, która nawiązuje do priorytetowych kierunków działań określonych w VI Programie działań Unii Europejskiej w dziedzinie środowiska; dokument ten wskazuje narzędzia ochrony środowiska, a także problemy związane ze współpracą międzynarodową ze szczególnym uwzględnieniem UE; swoje cele i zakres działań wyznacza w trzech horyzontach czasowych: do roku 2002, do roku 2010 i do roku 2025,
- Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Programem działań mówi o zachowaniu całej rodzimej przyrody, bez względu na jej formę użytkowania oraz stopień jej przekształcenia lub zniszczenia,
- Krajowy Program Zwiększania Lesistości; który jest instrumentem polityki leśnej w zakresie kształtowania przestrzeni przyrodniczej kraju, zawiera ogólne wytyczne sporządzania regionalnych planów przestrzennego zagospodarowania w dziedzinie zwiększania lesistości,
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami; który określa zakres działania niezbędny do zaplanowania zintegrowanej gospodarki odpadami w kraju, w sposób zapewniający ochronę środowiska z uwzględnieniem obecnych i przyszłych możliwości technicznych, organizacyjnych,
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych; który jest programem inwestycji rozbudowy systemów oczyszczalni ścieków w sektorze komunalnym; program pozwoli na wyeliminowanie nieoczyszczonych ścieków (pochodzących ze źródeł miejskich i aglomeracji) z wód powierzchniowych; dokument dotyczy także poprawy jakości wód powierzchniowych, będących

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

potencjalnym źródłem poboru ujęć komunalnych; zamierzeniem Programu jest również pobudzenie inicjatyw lokalnych (nowe miejsca pracy) oraz pełne dostosowanie do wymogów Unii Europejskiej w zakresie wyposażenia w system oczyszczalni ścieków i kanalizacji.

7. INFORMACJE O POWIĄZANIACH PROJEKTOWANEGO STUDIUM Z INNYMI DOKUMENTAMI

Przy sporządzaniu studium, organ zobowiązany jest, zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, uwzględnić zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, ustalenia strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz strategii rozwoju lokalnego. Merytoryczna spójność Studium z wymienionymi dokumentami pozwala na realizację zawartych w nich rozwiązań. Studium jako opracowanie określające politykę przestrzenną samorządu jest ściśle powiązane ze strategią rozwoju społeczno-gospodarczego sporządzoną dla gminy. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w szczególności służyć będzie pobudzaniu rozwoju gminy, ochronie interesów publicznych, redukowaniu konfliktów między użytkownikami przestrzeni, równoważeniu rynku nieruchomości i tworzeniu gminnego zasobu nieruchomości. Studium, uwzględniając na szczeblu lokalnym uwarunkowania, cele i kierunki polityki zagospodarowania przestrzennego, stanowi ważne ogniwo systemu planowania przestrzennego w sferze realizacji i polityki przestrzennej państwa.

Przy sporządzaniu Studium uwzględniono treść dokumentów określających strategiczne generalne cele rozwoju zagospodarowania przestrzeni, takich jak:

- Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego,
- Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2020,
- Program ochrony środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2016 – 2020,
- Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012-2017.

Cele rozwoju określone w tych dokumentach przeniesiono do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nekla. Zasadniczym celem wielokierunkowej polityki przestrzennej państwa i regionu jest harmonijny i zrównoważony rozwój całego terytorium. Ten sam cel uznaje się za podstawowy dla zagospodarowania przestrzennego woj. wielkopolskiego. Zakłada się, że człowiek i przyroda oraz funkcjonalne, przestrzenne, techniczne i społeczne struktury gminne tworzą jeden złożony, współzależny i współdziałający system. Funkcjonowanie tego systemu uzależnione jest od położenia przyrodniczo-osadniczego w regionie i powiązań systemów technicznych.

8. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO STUDIUM, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

Z analizy i oceny stanu środowiska wynika, że mimo stosunkowo pozytywnej diagnozy, istnieją problemy związane z ochroną zasobów środowiska. Do głównych problemów z zakresu ochrony środowiska należą:

- nie w pełni rozwinięta sieć infrastruktury kanalizacyjnej i wiążące się z tym zanieczyszczenia wód oraz gleb,
- wzrost zanieczyszczeń powietrza i pogarszający się klimat akustyczny w strefach oddziaływania głównych ciągów komunikacyjnych,
- lokalizacja inwestycji na terenach cennych przyrodniczo,
- rosnąca presja inwestycyjna na tereny najcenniejsze przyrodniczo oraz tereny rolnicze,
- stosowanie pestycydów w uprawie roślin (teren gminy położony jest na obszarze szczególnie narażonym na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych OSN).
- ewentualne negatywne oddziaływania występujący czterech elektrowni wiatrowych oraz planowych kolejnych czterech elektrowni w miejscowości Podstolice. Lokalizację elektrowni wiatrowych dopuszcza się wyłącznie na terenach gdzie one obecnie występują oraz w miejscach, na których wydane zostały pozwolenia na budowę na lokalizację przedmiotowych budowli.

9. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU

Na terenie gminy Nekla nie występują obszary Natura 2000.

Tuż przy granicy z gminą Nekla, od strony gminy Czerniejewo, zlokalizowany jest obszar Natura 2000 obszar specjalnej ochrony - Grądy w Czerniejewie PLH300049. Obszar ten obejmuje leśne siedliska przyrodnicze wymagające szczególnej ochrony. Należą do nich: grąd środkowoeuropejski, lasy łąkowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe, łąkowe lasy dębowo - wiązowo - jesionowe. Natomiast przy granicy gminy, od strony gminy Kostrzyn, zlokalizowany jest obszar Natura 2000 obszar specjalnej ochrony - Dolina Cybiny PLH300038: Obszar ten obejmuje dolinę rzeki Cybiny, w biegu której znajdują się na

terenie eutroficzne jeziora oraz kompleksy stawów rybnych. Dno doliny wysłane jest torfami niskimi porośniętymi zbiorowiskami oczeretów, szuwarów, zarośli wierzb, olsów i łęgów.

10. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO OKREŚLONE NA PODSTAWIE ANALIZY I OCENY USTALEŃ STUDIUM

10.1. Analiza i ocena ustaleń studium w kontekście potencjalnych oddziaływań na środowisko

Można założyć, że poprawnie sporządzone Studium metodologicznie i merytorycznie z pełnym rozpoznaniem uwarunkowań przyrodniczych powinno rozwiązywać wszystkie podstawowe problemy ochrony – użytkowania zasobów przyrodniczych i zapewniać optymalne warunki życia człowieka. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 22 kwietnia 2004r. w sprawie wymaganego, zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233) w § 6 określa wymogi zapisywania ustaleń części tekstowej projektu studium dotyczące m. in. zasad ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego. Powinny one zawierać w szczególności wytyczne ich określania w planach miejscowych, wynikające z potrzeb ochrony środowiska, o których mowa w art. 72 ustawy Prawo ochrony środowiska oraz form ochrony przyrody występujących na terenach objętych projektem studium. Ochrona środowiska, ograniczenie antropopresji jest bardzo istotnym celem społecznym i gospodarczym, a każda forma użytkowania zasobów podlega określonym ograniczeniom i rygorom typu jakościowego i przestrzennego. W świetle przeprowadzonej diagnozy stanu gminy, a także analizy predyspozycji, możliwości oraz uwarunkowań przyrodniczych, społecznych, gospodarczych i politycznych oraz aktów wyższego rzędu w Studium przyjęto, że istniejące funkcje gminy Nekla będą kontynuowane zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, czyli takiego rozwoju społeczno-gospodarczego, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych. Ustalone kierunki polityki przestrzennej pozwolą postrzegać gminę jako atrakcyjne przyrodniczo miejsce, charakteryzujące się wysokimi walorami jakościowymi krajobrazu o możliwościach zaspokojenia potrzeb w zakresie oświaty, podstawowej ochrony zdrowia, rekreacji itp. Usługi turystyczne to funkcja kontynuowana, przewidywana do dalszego rozwoju ilościowego i jakościowego w nawiązaniu do walorów środowiska przyrodniczego i atrakcyjnych zasobów kulturowych w gminie. Na rysunku Studium określono podstawowe kierunki przeznaczenia terenów rozwojowych. Realizacja Studium wyrażona sporządzeniem planów miejscowych i w następnej

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

kolejności pozwoleniami na budowę może dotyczyć bliskiego terminu, odległego horyzontu czasowego, lub nie dojść do skutku. Dodatkowo w polskim ustawodawstwie znaczące oddziaływanie na środowisko zdefiniowane jest tylko w kontekście oddziaływania na obszary Natura 2000 oraz na zdrowie ludzi. Natomiast dla analizy i oceny oraz prognozowania znaczącego oddziaływania na środowisko poza obszarami Natura 2000 można posłużyć się katalogiem przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Z uwagi na nienormalny charakter studium, na tym etapie analizy trudno zidentyfikować, a tym bardziej zlokalizować znaczące oddziaływanie na środowisko. Zgodnie z art. 114. ust. 1. ustawy Prawo ochrony środowiska przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, różnicując tereny o różnych funkcjach lub różnych zasadach zagospodarowania, wskazuje się, które z nich należą do terenów przeznaczonych (art. 113 ust. 2 pkt 1 ustawy):

- pod zabudowę mieszkaniową,
- pod szpitale i domy opieki społecznej,
- pod budynki związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
- na cele uzdrowiskowe,
- na cele rekreacyjno-wypoczynkowe,
- na cele mieszkaniowo-usługowe

i dla których przepisami odrębnymi ustalone zostały dopuszczalne poziomy hałasu.

W Studium winny być określone zasady ochrony środowiska, które znajdą swoje przełożenie w sporządzanych na jego podstawie planach miejscowych. Z obiektów, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach zalicza się: autostradę, drogę krajową nr 92 oraz linię kolejową.

W miejscowych planach powinny zostać przedstawione parametry dotyczące wymaganej powierzchni biologicznie czynnej i maksymalnej powierzchni zabudowy, zasady podziału terenów na działki oraz parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy, w tym wysokości budowli, adekwatnie do istniejących warunków przestrzennych. Przyjęcie zasad zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego w Studium powinno skutkować osiągnięciem harmonii w środowisku. Należy podkreślić, iż w studium przewiduje się lokalizację elektrowni wiatrowych.

Niezbędne jest zapewnienie ciągłości korytarzy ekologicznych - zadrzewień śródpolnych, nierozłączności cieków wodnych, bioróżnorodności łąk łączących większe przestrzenie zalesione, dzięki którym możliwa jest migracja i przetrwanie organizmów żywych. Niektóre z gatunków nie tylko wykorzystują korytarze do migracji, ale je zasiedlają.

10.2. Analiza i ocena przewidywanych oddziaływań na środowisko w aspekcie czasowoprzestrzennym

Z uwagi na nienormatywny charakter studium, które określa politykę przestrzenną gminy, a nie jest podstawą do decyzji administracyjnych pozwalających na rozpoczęcie jakichkolwiek inwestycji – jego ustalenia nie spowodują oddziaływania bezpośredniego czy chwilowego na środowisko. Oddziaływanie pośrednie, a jednocześnie skumulowane ustaleń studium może mieć miejsce w sytuacji, gdy sporządzone będą miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla terenów rozwojowych wskazanych w Studium, które następnie zostaną realizowane. Oddziaływanie to na pewno będzie dotyczyć powierzchni ziemi, gleby, krajobrazu (poprzez np. uszczelnienie powierzchni, zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej, wprowadzenie zabudowy na tereny dotychczas niezainwestowane). Realizacja zabudowy spowoduje też oddziaływanie stałe (w zasadzie nieodwracalne lub trudno odwracalne, wymagające dla przywrócenia poprzedniego stanu środowiska i krajobrazu wysokich nakładów). Dodatkowo w tej sytuacji wtórne oddziaływanie dotyczyć będzie zużywania energii, wody pitnej, produkcji odpadów, ścieków komunalnych, zwiększenia ruchu samochodowego, emisji energetycznych pyłowo-gazowych. Oddziaływanie krótkoterminowe lub długoterminowe, które może być i pozytywne i negatywne zależne będzie np. od korzystania z zasobów środowiska (eksploatacja wód, stosowanie paliw stałych dla celów grzewczych zamiast wykorzystywania ekologicznych źródeł energii jak gaz, energia elektryczna, niekonwencjonalne źródła energii, rozwój selektywnej gospodarki odpadami), udziału powierzchni biologicznie czynnej, w szczególności stanowiącej powierzchnie zieleni (pozytywne elementy kompozycyjne, wpływ na mikroklimat, wpływ na zachowanie bioróżnorodności – siedliska dla ptaków, drobnych ssaków lokalne łączniki ekologiczne). Niektóre z inwestycji należą do katalogu przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia sformułowana będzie na podstawie ewentualnie sporządzanych raportów o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, aby wyeliminować negatywne skutki ich budowy i eksploatacji w przyszłości.

10.3. Analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na różnorodność biologiczną

W ekologii krajobrazu jest przyjęty pogląd, że im bardziej jest zróżnicowana struktura krajobrazu tym więcej występuje w nim środowisk zastępczych i bardziej urozmaicona jest sieć ekotonów. Tereny niezabudowane, krajobrazy otwarte, poprzez zmienność biotopów i warunków siedliskowych wpływają na większą różnorodność zespołów fauny i flory oraz wzrost gatunków charakterystycznych czy typowych tylko dla niektórych ekosystemów. Procesy wymiany energii, materii i gatunków w zróżnicowanym krajobrazie zachodzą intensywnie i wielokierunkowo, w związku z tym bardziej trwałe i odporne na czynniki stresowe jest w takim przypadku cały „bogaty” układ krajobrazowy.

Gmina Nekla położona w otoczeniu pól, łąk i lasów ma „zagwarantowaną” różnorodność biologiczną. Należy jednak ocenić, czy postanowienia studium mogą znacząco wpłynąć na zmianę tej sytuacji, tj. zmniejszyć czy wzbogacić środowisko i krajobraz.

Nie do przecenienia jest też znaczenie zieleni pełniącej wielorakie funkcje, z których najważniejsze to funkcje:

- biocenotyczne (gwarancja bioróżnorodności – miejsce życia wielu gatunków roślin i zwierząt, regulacja wymiany gazowej - produkcja tlenu i pochłanianie dwutlenku węgla, produkcja materii organicznej),
- melioracyjno – klimatyczna (modyfikacja warunków termicznych, wilgotności powietrza, warunków anemometrycznych, filtr zanieczyszczeń, wydzielanie fitoncydów i korzystna jonizacja powietrza, kształtowanie obiegu wody, kształtowanie klimatu akustycznego),
- estetyczno – krajobrazowe,
- społeczno – rekreacyjne,
- dydaktyczno – wychowawcze.

Drzewa wyrastające pojedynczo lub grupowo mają dla otaczającego krajobrazu duże znaczenie biologicznoekologiczne. Drzewa i grupy drzew mogą spełniać ważne zadania w zubożałych krajobrazach stanowiąc przestrzeń życiową wielu małych zwierząt, miejsca gniazdowania, snu i wypoczynku oraz dostarczając pożywienie dla ptaków i ssaków. Liczne małe, śródpolne zadrzewienia oraz sieć żywopłotów wywierają korzystniejszy wpływ na biologiczne wzbogacenie i wymianę fauny w krajobrazie kulturowym niż nieliczne duże kompleksy leśne o takiej samej łącznej powierzchni. Realizacja Studium nie wywrze znaczącego oddziaływania na zmniejszenie różnorodności biologicznej. Ustalenia Studium zachowują w tereny o walorach przyrodniczych znajdujące się na terenie gminy.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

Planowany rozwój terenów zurbanizowanych będzie odbywał się generalnie poza zasięgiem terenów najcenniejszych przyrodniczo. Planowana zabudowa o różnej intensywności o charakterze zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjno-usługowej znajduje się poza granicami obszarów chronionych. Należy także podkreślić, że na terenie gminy zachowuje się korytarze ekologiczne, związane z terenami rolnymi i dolinnymi, w tym przechodzące przez obszary zurbanizowane. Dlatego prognozuje się, że planowany rozwój terenów zurbanizowanych i sieci infrastrukturalnych nie wpłynie w sposób znacząco negatywny na różnorodność florystyczną i faunistyczną na obszarze gminy. Podkreślić należy, że istotne znaczenie trzeba przypisać miejscowym planom zagospodarowania przestrzennego sporządzanym wraz z prognozą oddziaływania na środowisko sporządzanych dla terenów, na których planowane będą nowe inwestycje. Dokument ten powinien zawierać charakterystykę istniejącej szaty roślinnej oraz świata zwierzęcego. W przypadku stwierdzenia na terenie objętym planem gatunków rzadkich a przez to cennych, należy indywidualnie rozważyć możliwość wprowadzenia jego zapisów w życie.

10.4. Analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na ludzi

Negatywne oddziaływanie na ludzi może nastąpić m.in. w przypadku zwiększenia emisji hałasu lub pojawienia się nowych emitorów hałasu. Zgodnie z art. 114 ust. 1 ustawy – Prawo ochrony środowiska przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, różnicując tereny o różnych funkcjach lub różnych zasadach zagospodarowania, wskazuje się, które z nich należą do poszczególnych rodzajów terenów, dla których ustalone zostały rozporządzeniem Ministra Środowiska dopuszczalne poziomy hałasu w odniesieniu do różnego typu źródeł emitujących dźwięki niepożądane. Dla projektowanej zabudowy winna być jednak przyjęta zasada, aby nowe tereny, o rodzaju przeznaczenia, dla którego określone są przepisami odrębnymi dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku, były sytuowane poza zasięgiem uciążliwości akustycznej, dla wyeliminowania konieczności lokalizacji przegród przeciwhałasowych. Przyjęte w Studium kierunki zagospodarowania nie będą skutkować bezpośrednim negatywnym oddziaływaniem na ludzi. Wiele podejmowanych na jego podstawie działań przyczynić się może do poprawy stanu środowiska:

- utrzymanie charakteru w miarę ekstensywnej zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej,
- wzbogacanie krajobrazu i przestrzeni rekreacyjnej: zadrzewienia, kształtowanie i dbałość o przestrzeń publiczną;
- zapewnienie dla terenów rozwojowych infrastruktury technicznej i drogowej.

W sąsiedztwie drogi krajowej nr 92 oraz linii kolejowej występują tereny podlegających ochronie akustycznej. W przypadku gdy nie jest możliwe dotrzymanie wymaganych standardów akustycznych

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

należy w przyszłości przewidzieć rodzaj i lokalizację zabezpieczeń akustycznych. W celu ochrony przed hałasem wskazane jest zatem zastosowanie środków ochrony przed hałasem w postaci np. barier akustycznych, zieleni izolacyjnej, rozwiązań konstrukcyjno-materiałowych i funkcjonalnych poszczególnych obiektów i terenów. Istnieją różne metody i środki ochrony przed nadmiernym hałasem. Rozróżnić należy środki ochrony przed hałasem drogowym w strefie emisji oraz w strefie imisji. Do pierwszej grupy należą: konstrukcja pojazdu, konstrukcja silnika, rodzaj stosowanych opon, metody i środki związane ze stylem: jazdy kierowców; dobór poszczególnych elementów projektowanej drogi: lokalizacja drogi i jej otoczenie, przekrój podłużny drogi, przekrój poprzeczny drogi, nawierzchnia drogi, częściowe i pełne przekrycia drogi oraz poprowadzenie drogi w tunelu; właściwa organizacja ruchu: regulacja natężenia ruchu pojazdów, regulacja struktury pojazdów, regulacja płynności ruchu, uspokojenie ruchu. Większość z tych rozwiązań w strefie emisji jest niezależna od zarządcy drogi na etapie jej projektowania i wykonania. Grupę drugą stanowią: urządzenia zlokalizowane na drodze fali dźwiękowej pomiędzy źródłem hałasu a odbiorcą: ekrany akustyczne w postaci konstrukcji typu ściana, wały (ekrany) ziemne, kombinacje ekranów ziemnych z ekranami akustycznymi, wprowadzenie zabudowy niemieszkalnej, która ma na celu ochronę budynków mieszkalnych, pasy zieleni izolacyjnej; metody i środki związane z lokalizacją i odpowiednim ukształtowaniem budynku oraz jego izolacja przed oddziaływaniami akustycznymi: lokalizowanie budynków mieszkalnych w odpowiedniej odległości od dróg, zmiana przeznaczenia funkcji budynku, wykonanie budynków z zaprojektowanymi ekranami na elewacji, wymiana stolarki okiennej oraz izolacja ścian budynków³.

Oddziaływanie na ludzi powodować mogą obiekty sieci elektroenergetycznej. Trasy linii napowietrznych o napięciu 110 kV i wyższym oraz parametry tych linii powinny być tak dobrane, aby:

- natężenie pola elektrycznego nie przekraczało 1 kV/m - na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową (pobyt ludzi przez czas dłuższy niż 8 godzin na dobę),
- natężenie pola energetycznego nie przekraczało 10 kV/m - na terenach miejsc dostępnych dla ludzi (pobyt ludzi przez czas nie przekraczający 8 godzin na dobę).

W projekcie studium wyznacza się teren cmentarza ZC, który zawiera już rezerwę na ewentualne powiększenie.

³ Bohatkiewicz J. (red.), Podręcznik dobrych praktyk wykonania opracowań środowiskowych dla dróg krajowych. Kraków: GDDKiA, 2008.

10.5. Analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań zabytki i dobra materialne

Na obszarze gminy występują liczne obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków oraz obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków. Ochrona zabytków szczegółowo i indywidualnie określona zostanie w planach miejscowych oraz decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Wszelkie prace prowadzone przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków wymagają pozwolenia konserwatorskiego. Natomiast w stosunku do obiektów budowlanych oraz obszarów niewpisanych do rejestru zabytków, a ujętych w gminnej ewidencji zabytków, pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego wydaje właściwy organ w uzgodnieniu z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Dla obiektów wpisanych do rejestru zabytków obowiązuje:

- trwale zachowanie historycznej formy architektonicznej i substancji budowlanej,
- utrzymanie ew. rewaloryzacja otoczenia obiektu zabytkowego, zgodnie z historycznym zagospodarowaniem,
- opracowanie rozwiązań inwestycyjnych na podstawie zleceń konserwatorskich zgodnie z odpowiednimi przepisami szczególnymi, dotyczącymi ochrony zabytków.

W granicach gminy Nekla znajdują się obiekty wskazane przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków do wpisania do gminnej ewidencji zabytków. Obiekty te studium wskazuje do objęcia ochroną konserwatorską w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Proponuje się objęcie ochroną bryły, wyglądu zewnętrznego budynków, a także, w zależności od stanu technicznego budynku, zachowanie historycznej formy architektonicznej.

Na terenie gminy Nekla zlokalizowane są stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków:

- grodzisko w miejscowości Nekla, wpisane do rejestru zabytków nr 1744/A decyzją WKZ w Poznaniu z dnia 11 lutego 2976,
- wielokulturowe stanowisko archeologiczne w Stroszkach, wpisane do rejestru zabytków nr 27/Wlkp./A decyzją WKZ w Poznaniu z dnia 5 maja 2000 r.

Dla ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego, w strefie ochrony stanowisk archeologicznych, podczas prac ziemnych związanych z zabudowaniem bądź zagospodarowaniem przedmiotowego terenu należy prowadzić badania archeologiczne, zgodnie z przepisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Przed rozpoczęciem inwestycji w strefie ochrony archeologicznej należy ustalić

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

faktyczną ilość stanowisk archeologicznych w kolizji z inwestycją. Aby prawidłowo rozpoznać teren istnieje konieczność przeprowadzenia rozpoznawczych badań powierzchniowo – sondażowych, zgodnie z przepisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Prace podejmowane na terenie zabytkowych parków (wycinki, nowe nasadzenia, prace pielęgnacyjne – porządkowe, podziały geodezyjne, lokalizacje nowych budynków, ogrodzenia) oraz prace na terenie zabytkowych cmentarzy winny być konsultowane z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Poznaniu, a ich prowadzenie poprzedzone stosownym pozwoleniem. Ponadto podczas inwestycji wymagających prac ziemnych podejmowanych przy lub w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów ujętych w ewidencji, na terenie zabytkowych parków i cmentarzy, studium wskazuje przeprowadzenie badań archeologicznych, na które należy uzyskać pozwolenie konserwatorskie przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę.

10.6. Analiza i ocena przewidywanych oddziaływań na środowisko w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska

10.6.1. Oddziaływanie na rośliny i zwierzęta

Realizacja ustaleń projektu studium nie będzie stanowiła przyczyny pojawienia się znaczących niekorzystnych oddziaływań, mogących mieć istotny wpływ na kształtowanie zasobności i charakteru lokalnej flory i fauny. Obszar gminy charakteryzuje się dość wysokim stopniem różnorodności biologicznej. Podejmowanie prac budowlanych na terenie dotychczas nieużytkowanym prowadzi do zmiany charakteru występującej na tym terenie roślinności. Szata roślinna może zostać zmieniona w sposób trwały i zastąpiona roślinnością towarzyszącą zabudowie, reprezentowaną w dużej mierze przez gatunki obce rodzimej florie – gatunki ozdobne. W celu zrekompensowania negatywnego oddziaływania realizacji inwestycji na florę, w planach uchwalanych na podstawie studium, należy wprowadzać szereg rozwiązań mających na celu ograniczenie negatywnych skutków zmiany dotychczasowego sposobu zagospodarowania tego obszaru. Ustalenia takie pozwolą uniknąć nadmiernego uszczelnienia powierzchni i przyczynią się do zachowania odpowiedniego procentu powierzchni zieleni. Zapisy późniejszych planów powinny dopuszczać zagospodarowanie zielenią nieutwardzonych powierzchni dróg. Wprowadzaną zielenią w miarę możliwości należy dostosować do warunków siedliskowych panującym na danym terenie. Oddziaływanie na zwierzęta będzie znikome i wiązać się może jedynie z ich migracją na tereny niezainwestowane. Chronione gatunki zwierząt takie jak jeż lub kret mogą zmienić miejsca bytowania, a ubytek powierzchni ich żerowisk będzie bez

znaczenia w stosunku do pozostałych obszarów, znajdujących się w sąsiedztwie. Powierzchnie terenów zielonych na terenie gminy stanowią będą wystarczające tereny lęgowe dla miejscowej populacji ptaków. Nie przewiduje się również negatywnego wpływu realizacji ustaleń studium na populację innych, w tym chronionych, ssaków, gadów oraz płazów potencjalnie bytujących na terenie gminy.

10.6.2. Oddziaływanie na wody

Ochrona wód podziemnych przed zanieczyszczeniem wymaga zabezpieczenia przede wszystkim przypowierzchniowych struktur wodonośnych, zagrożonych bezpośrednio możliwością dopływu zanieczyszczeń chemicznych ze ścieków przemysłowych, komunalnych, a także z terenów rolniczych. Zwiększa się również zagrożenie ze strony wód powierzchniowych, infiltracyjnych, z cieków wodnych z uwagi na możliwe zanieczyszczenie wód. Realizacja postanowień Studium nie spowoduje znaczącego oddziaływania na wody podziemne. Planowany rozwój zabudowy nie wpłynie na obniżenie wód gruntowych z uwagi na jej ekstensywność, wysoki odsetek powierzchni biologicznie czynnych pozwalających na infiltrację opadów i retencję wód. Studium zakłada rozwiązania w zakresie zagospodarowania wód opadowych i roztopowych zgodne z przepisami odrębnymi. Działki budowlane powinny być wyposażone w kanalizację umożliwiającą odprowadzenie wód opadowych i roztopowych do sieci kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej. W przypadku braku możliwości przyłączenia do sieci dopuszczono odprowadzanie wód na teren nieutwardzony, do dołów chłonnych lub do zbiorników retencyjnych. Wody opadowe i roztopowe z zanieczyszczonej powierzchni szczelnej terenów przemysłowych, składowych, baz transportowych, miast, budowli kolejowych, dróg zaliczanych do kategorii dróg krajowych i powiatowych klasy G, parkingów o powierzchni powyżej 0,1 ha oraz z zanieczyszczonej powierzchni szczelnej obiektów magazynowania i dystrybucji paliw winny zostać podczyszczone przed wprowadzeniem do wód lub ziemi, o ile wynika to z przepisów odrębnych. W celu ochrony wód podziemnych i powierzchniowych (a przede wszystkim ujęć wody) studium przewiduje wprowadzenia infrastruktury technicznej (m.in. sieci wodociągowej) jednocześnie z zabudową. Dopuszcza na obszarach przewidzianych do objęcia sanitarną kanalizacją zbiorczą do czasu jej wybudowania, odprowadzenie ścieków do szczelnych zbiorników bezodpływowych tylko jako rozwiązanie tymczasowe. Dopuszcza również docelowe indywidualne oczyszczanie ścieków w przydomowych oczyszczalniach lub odprowadzenie ich do szczelnych zbiorników bezodpływowych – tylko na obszarach, które z uzasadnionych ekonomicznie względów nie zostaną przewidziane do objęcia zbiorczą kanalizacją sanitarną, przy czym lokalizowanie oczyszczalni przydomowych musi być ograniczone do miejsc, na których odprowadzenie ścieków do gruntu nie będzie zagrażało jakości wód

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

podziemnych lub powierzchniowych (szczególnie w obrębie stref ochronnych ujęć wody i zbiorników wód powierzchniowych i podziemnych).

Obecne ujęcia wody oraz możliwość oczyszczania ścieków w całości zabezpieczają potrzeby mieszkańców i przemysłu dla celów socjalno-bytowych.

Realizacja ustaleń projektu studium nie wpłynie na nieosiągnięcie celów środowiskowych zawartych w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry. Projekt studium wprowadza bowiem szereg zapisów, które mają na celu ochronę wód powierzchniowych i podziemnych, a realizacja inwestycji dopuszczonych w projekcie studium musi być zgodna ze wszelkimi reżimami środowiskowymi.

10.6.3. Oddziaływanie na powietrze atmosferyczne i klimat

Planowane zainwestowanie w standardowym stanie (poza okresowym zapyleniem związanym z realizacją zabudowy) nie będzie miało wpływu na wzrost emisji zanieczyszczeń oraz zmiany klimatu w skali globalnej. Niewielki wpływ na emisję zanieczyszczeń może wywrzeć zwiększenie terenów zabudowy, a co za tym idzie zwiększenie pojedynczych emitorów z urządzeń grzewczych. W zależności od stosowanych paliw i sprawności tych urządzeń oddziaływanie może być znaczące lub obojętne dla powietrza. W Studium wskazuje się na zwiększenie korzystania w celach grzewczych z energii pozyskanej ze źródeł odnawialnych. W związku z ruchem pojazdów do atmosfery emitowane będą węglowodory aromatyczne i alifatyczne (benzen, toluen i ksylen), SO₂, NO_x, CO oraz pyły zawieszane. Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska ochronę przed zanieczyszczeniami powstającymi w związku z eksploatacją dróg należy zapewnić poprzez stosowanie rozwiązań technicznych ograniczających rozprzestrzenianie zanieczyszczeń, a w szczególności stosowanie zabezpieczeń przed przedostawaniem się zanieczyszczonych wód opadowych do gleby lub ziemi oraz środków umożliwiających usuwanie odpadów. W celu utrzymania równowagi przyrodniczej, w przypadku przekroczenia dopuszczalnych norm i wskaźników emisji zanieczyszczeń do powietrza, stosować należy technologie minimalizujące taki stan. Przyjąć należy, iż istniejący ruch samochodowy może zostać zwiększony w wyniku uchwalenia Studium. Wyznaczono bowiem nowe tereny inwestycyjne, które mogą generować dodatkowy ruch samochodowy. W projektach drogowych winny być zastosowane środki techniczne, które spowodują ograniczenie ruchu lub zminimalizują oddziaływanie ruchu drogowego na przyległe tereny mieszkaniowe i mieszkaniowo-usługowe. Potencjalne oddziaływanie na powietrze atmosferyczne mogą wywierać zakłady lokalizowane na terenach usługowych i przemysłowo-usługowych. W projekcie studium wyznaczono tereny zabudowy produkcyjno - usługowej PU, w szczególności wzdłuż drogi krajowej nr 92. Działania inwestycyjne

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

podejmowane na tych terenach oraz na pozostałych terenach inwestycyjnych powinny uwzględniać wymogi ochrony powietrza atmosferycznego. Koniecznym jest, aby w ramach poprawy, jakości powietrza, działania ukierunkować przede wszystkim na uwzględnianie przy planowaniu przestrzennym konieczności ochrony powietrza, promowanie i wykorzystanie energii z odnawialnych źródeł energii i gazyfikacji oraz ograniczenie zagospodarowania związanego z działalnością gospodarczą, która może pogorszyć stan powietrza. Należy podkreślić, iż czystość powietrza nie ulegnie znacznemu pogorszeniu, pod warunkiem zastosowania bezpiecznych ekologicznie technologii. W przypadku możliwości wystąpienia przekroczenia standardów jakości środowiska należy przedsięwziąć środki techniczne, technologiczne lub organizacyjne ograniczające odpowiednio emisję substancji do powietrza, co najmniej do poziomów dopuszczalnych. Emisja gazów i pyłów do powietrza może być również związana z eksploatacją kopalin oraz ruchem pojazdów i pracą maszyn służących ich wydobyciu. Oddziaływanie może zostać zniwelowane poprzez minimalizację przejazdów pojazdów ciężkich, zastosowanie sprzętu spełniającego wymagania prawne oraz zapewnienie odpowiedniej jakości dróg dojazdowych w celu ograniczenia emisji wtórnej pyłów.

Rozwój zabudowy będzie miała niewielki wpływ na modyfikację klimatu lokalnego, szczególnie w odniesieniu do zaburzeń pola wiatru oraz emisji ciepła. Zabudowa mieszkaniowa i usługowa, a szczególnie produkcyjno-usługowa, może przyczynić się lokalnie do ograniczenia przewietrzania oraz doprowadzić do powstania prądów wstępujących i efektu tunelowego w otoczeniu budynków. Wzrost powierzchni utwardzonych i powierzchni zewnętrznych ścian budynków przyczynią się do podwyższenia średniej temperatury powietrza. Pozytywnie na ograniczenie negatywnych zjawisk związanych z rozwojem zabudowy powinno wpływać przeznaczenie znacznych powierzchni na zieleń oraz bliskość terenów otwartych. Na terenach zabudowy położonych w pobliżu terenów dolinnych możliwe są inwersje temperatury i częstsze zamglenia. Planowany rozwój terenów zurbanizowanych nie będzie wpływał na modyfikację klimatu lokalnego i topoklimatu a niedogodności te mogą pojawiać się okresowo i lokalnie w obrębie bardziej zwartych kompleksów zabudowy. Nie prognozuje się istotnego negatywnego wpływu zmiany Studium na klimat lokalny.

10.6.4. Oddziaływanie na zieleń i krajobraz

W Studium wskazuje się nowe tereny pod zabudowę, które obecnie stanowią jeszcze tereny rolne uprawowe lub odłogowane. W Studium dla niektórych z terenów ustalono minimalne wielkości dla nowych działek budowlanych. Kontynuacja zabudowy na dotychczas wolnych terenach nie wpłynie znacząco na krajobraz i zieleń. W planowanych w przyszłości nasadzeniach zaleca się stosowanie głównie drzew gatunków rodzimych. Z uwagi na bliskość obszarów przyrodniczo chronionych wskazane

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

jest za to unikanie w planowanych nasadzeniach ekspansywnych gatunków obcego pochodzenia. Posadowienie wielkogabarytowych konstrukcji masztów telekomunikacyjnych, słupów lub elektrowni wiatrowych może spowodować przekształcenie fizjonomii krajobrazu. Obiekty te mogą stanowić dominanty krajobrazowe. Oddziaływanie na walory krajobrazowe środowiska jest zagadnieniem niemierzalnym, a jego ocena jest w znacznej mierze subiektywna. Wpływ ten uzależniony jest w dużej mierze od aktualnych walorów krajobrazowych terenu, ukształtowania powierzchni i charakteru użytkowania gruntów. Rozwój zabudowy przemysłowo-usługowej oraz terenów eksploatacji kruszyw naturalnych dotyczy w dużej części terenów istniejących jednostek osadniczych. Częściowo nowe tereny inwestycyjne dotyczą obszarów pól uprawnych, a ich zagospodarowanie nie będzie wiązało się z znacznymi stratami w środowisku, w tym przekształceniami siedlisk roślinnych i zwierzęcych. Planowany rozwój terenów zurbanizowanych jest ograniczony przestrzennie i nie zmieni rolniczego charakteru dużego obszaru gminy. Nadal większość powierzchni gminy będzie w użytkowaniu rolniczym.

„ZEW Nekla” zlokalizowany koło miejscowości Nekla i Starczanowo jest widoczny częściowo ze wszystkich stron świata i nie spowoduje dewaloryzacji otaczającego krajobrazu. Z oceny krajobrazowej wynika jednak, że elektrownie wiatrowe są swoistym elementem antropizacji krajobrazu. Z istniejącej sieci komunikacji publicznej dróg podstawowe znaczenie ma widoczność elektrowni wiatrowych z drogi krajowej 92 relacji Poznań - Warszawa na odcinku ok. 2 km oraz drogi powiatowej łączącej Neklę ze Środą Wilkp. na odcinku ok. 6 km.

Trwa budowa kolejnych czterech elektrowni w miejscowości Podstolice. Lokalizację elektrowni wiatrowych dopuszcza się wyłącznie na terenach gdzie one obecnie występują oraz w miejscach, na których wydane zostały pozwolenia na budowę na lokalizację przedmiotowych budowli. Lokalizacje elektrowni wiatrowych przedstawiono na rysunku studium, wraz z granicami ich stref oddziaływania (strefa z obowiązującymi uwarunkowaniami wynikającymi z ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych).

Analiza wyników badań przeprowadzonych w Danii, Norwegii, Szwecji, Niemczech oraz w Stanach Zjednoczonych i Australii, wykonana na potrzeby raportu opracowanego przez Glasgow Caledonian University na zlecenie szkockiego rządu, pozwoliła wysunąć następujące wnioski (Glasgow Caledonian University, 2008):

- 1. Wszelkie projekty farm wiatrowych na etapie planowania spotykają się z wrogim nastawieniem ze strony lokalnych społeczności, które zwykle obawiają się obniżenia atrakcyjności turystycznej danego regionu. Doświadczenie pokazuje jednak, że inwestycje planowane na terenach o wyjątkowej wrażliwości na tego rodzaju działalność człowieka, ostatecznie nie są*

realizowane, gdyż nie uzyskują wymaganych prawem decyzji administracyjnych (m.in. decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji inwestycji).

2. *Farma wiatrowa może stać się atrakcją turystyczną danego regionu, podobnie jak elektrownie wodne, które cały czas cieszą się wśród turystów dość dużą popularnością.*
3. *Wrogie nastawienie mieszkańców do farmy wiatrowej, która została wybudowana w bliskim sąsiedztwie ich gospodarstw domowych, z biegiem czasu ulega wyraźnemu osłabieniu, przekształcając się nawet w pełną akceptację inwestycji. Tak kategorię zmianę zdania obserwuje się zwykle w przypadku osób mieszkających najbliżej elektrowni wiatrowych.*
4. *Brak dowodów na to, że obecność farmy wiatrowej pociąga za sobą spadek przychodów z działalności turystycznej.⁴*

10.6.5. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Znaczącego oddziaływania na powierzchnię ziemi należy się spodziewać na wskazanych w Studium terenach pod zabudowę w miejscach posadawiania budynków, realizacji dróg i infrastruktury technicznej. Najbardziej niekorzystnym oddziaływaniem na powierzchnię ziemi charakteryzuje się odkrywkowa eksploatacja kruszywa. Powoduje ona nie tylko znaczące przekształcenia rzeźby terenu i pogorszenie warunków glebowych, ale również silne oddziaływanie na przyrodę ożywioną oraz zachwianie stosunków wodnych. Tereny poeksploatacyjne to również potencjalne tereny powstawania osuwisk. Brak odpowiednio przeprowadzonej rekultywacji takich terenów powoduje często ich stopniową dewastację i degradację. Wyrobiska bardzo często stają się miejscem powstawania nielegalnych wysypisk odpadów, co stwarza poważne zagrożenie dla jakości środowiska gruntowo-wodnego oraz obniża jakość przestrzeni krajobrazowej. W ramach terenów górniczych ustala się wyznaczanie filarów ochronnych, zgodnie z przepisami odrębnymi.

10.6.6. Oddziaływanie na zasoby naturalne

Zasoby naturalne – są to elementy przyrody mające znaczenie dla bytowania i gospodarki człowieka. Są nimi np.: gleby, surowce mineralne, wody, lasy, łąki, zwierzęta.

Udokumentowane złoża kopalin na terenie gminy Nekla:

⁴ <http://www.oddziaływaniawiatrakow.pl>

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ
I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA**

Lp.	ID złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Powierzchnia złoża w ha
1.	7762	Gierłatowo-HK	kruszywa naturalne	4,2827
2.	9453	Gierłatowo II	kruszywa naturalne	1,9719
3.	12186	Nekla AMP	kruszywa naturalne	1,6503
4.	5287	Zasutowo	kruszywa naturalne	1,1599
5.	15029	Stępcin MGS	kruszywa naturalne	1,9695
6.	15928	Stępcin MMK-II	kruszywa naturalne	1,9907
7.	5228	Gierłatowo	kruszywa naturalne	1,9741
8.	17220	Gierłatowo JK	kruszywa naturalne	12,4457
9.	16922	Stroszki AMP II	kruszywa naturalne	1,4288
10.	15809	Gierłatowo KP I	kruszywa naturalne	3,2676
11.	11360	Gierłatowo KP	kruszywa naturalne	1,9975
12.	8593	Stroszki I	kruszywa naturalne	0,6842
13.	17744	Kokoszki GS	kruszywa naturalne	6,1664
14.	8118	Stroszki	torfy	3,0720

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z <http://dm.pgi.gov.pl/>

Analizując oddziaływanie na zasoby naturalne stwierdzić należy co następuje:

- negatywne oddziaływanie na gleby może zaistnieć w sytuacji zabudowy terenów przeznaczonych do tej pory pod inne funkcje,
- na terenie gminy występują złoża kopaliny, a ich eksploatacja może wiązać się z ich uszczupleniem,
- wody, lasy, łąki oraz zwierzęta podlegają na terenie gminy ochronie zgodnie z przepisami odrębnymi.

10.7. Przewidywane znaczące oddziaływania z uwzględnieniem zależności między elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy

Wielokierunkowe i wielopłaszczyznowe powiązania przyrodnicze zagrożone są przez różnego rodzaju bariery ekologiczne (pasmowe – jak drogi, powierzchniowe – tereny zabudowy). Wprowadzenie zainwestowania na tereny „otwarte” powoduje punktowe lub liniowe zniszczenie gleby, zmianę rzeźby terenu, okresowe lub trwałe zmiany warunków wodnych, szaty roślinnej. Z kolei uwzględniony w zagospodarowaniu system przyrodniczy warunkuje utrzymanie względnej równowagi ekologicznej środowiska przyrodniczego, pozwala na wzbogacenie jego struktury i utrzymanie różnorodności krajobrazowej (utrzymanie ciągłości przestrzennej i czasowej ekosystemów). Zaproponowane w Studium kierunki przeznaczenia terenów i zasady oraz standardy zagospodarowania pozwalają w trudnych warunkach antropopresji na zachowanie gradientu ekologicznego i strefy przejściowej pozwalającej na „wyciszenie” negatywnych oddziaływań. Nie przewiduje się w związku z tym

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

znaczącego oddziaływania z uwzględnieniem zależności między elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy postanowień Studium.

11. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO STUDIUM ORAZ PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH

Do rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko w kontekście projektu studium, zaliczyć można:

- użytkowanie terenu zgodne z naturalną chłonnością terenu,
- uwzględnienie potrzeby ochrony flory i fauny, zwłaszcza gatunków chronionych i zagrożonych,
- zachowanie maksymalnej powierzchni zielonych na obszarach zainwestowanych,
- odpowiednie przygotowanie terenów inwestycyjnych – wyposażenie ich w urządzenia do odprowadzania ścieków i usuwania odpadów,
- prowadzenie szerokiej akcji edukacyjnej promującej zachowania proekologiczne wśród mieszkańców oraz turystów,
- przestrzeganie zakazu odprowadzania do gruntu nieoczyszczonych ścieków,
- zwrócenie uwagi, aby w trakcie prowadzenia prac budowlanych uniknąć wycieków substancji ropopochodnych do gleb lub bezpośrednio do cieków powierzchniowych,
- eliminacja zrzutu wód deszczowych z terenu prowadzonych prac do wód powierzchniowych,
- właściwe zagospodarowanie odpadów,
- wprowadzanie nasadzeń na zdegradowanych powierzchniach roślinności autochtonicznej w sposób sprzyjający późniejszym procesom wtórnej sukcesji ekologicznej.
- stosowanie ogrodzeń ażurowych umożliwiających przedostawanie się płazów, gadów i małych ssaków,
- właściwa konserwacja i eksploatacja urządzeń melioracyjnych, regulacja stosunków wodnych,
- nie dopuszczanie do degradacji chemicznej gleb,
- zmniejszenie ilości stosowanych sztucznych nawozów i środków ochrony roślin,
- zakaz wypalania gruntów rolnych,
- ograniczenie wykonywania zabiegów uprawowych ciężkim sprzętem rolniczym w okresie wysycenia profilu glebowego wodą

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

- nakaz zachowania zieleni śródpolnej,
- prowadzenie działań w celu ograniczenia śmiertelności zwierząt na drogach (ogrodzenia ochronne, przepusty dla zwierząt),
- wprowadzanie osłonowych i izolacyjnych nasadzeń roślinności wokół dróg,
- zwiększenie zdolności samooczyszczania rzek i cieków wodnych,
- ograniczenie ilości ścieków dostających się do wód poprzez ustabilizowanie gospodarki wodno-ściekowej,
- podejmowanie decyzji o budowie i lokalizacji obiektów, w tym urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, tak aby straty dla środowiska były możliwie jak najmniejsze,
- określenie, na etapie wykonywania dokumentacji projektowej oraz sporządzania ewentualnych raportów oddziaływania przedsięwzięć na środowisko, stanu środowiska w miejscu lokalizacji oraz jej bezpośrednim sąsiedztwie (wartość przyrodniczą, kulturową oraz krajobrazową), oddziaływania na środowisko, zarówno na etapie wykonawstwa jak i funkcjonowania inwestycji, korzyści (potencjalne funkcje użytkowe ochronne, gospodarcze, rekreacyjne, ekologiczne) oraz kosztów inwestycyjnych i pozainwestycyjnych,
- podjęcie rozwiązań mających na celu złagodzenie negatywnego oddziaływania na środowisko oraz ewentualnych działań kompensacyjnych w przypadku, gdy ochrona elementów przyrodniczych nie jest możliwa.

W Prognozie nie przedstawia się rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym Studium, bowiem ocenia się, że przyjęte kierunki rozwoju uzasadnione są uwarunkowaniami przyrodniczymi i uwzględniają zasady zrównoważonego rozwoju. Ustalenia Studium są wynikiem kompromisu pomiędzy wymogami ochrony środowiska i życia człowieka, a koniecznością rozwoju urbanistycznego i społecznego gminy. Zaprezentowane rozwiązania są zgodne z ustawodawstwem odrębnym, dokumentami planistycznymi obowiązującymi na terenie powiatu i województwa i wykorzystują instrumenty planistyczne służące do zrównoważonego rozwoju terenów zurbanizowanych. Jedyne propozycje, które byłyby istotne to przyjęcie odpowiedniej hierarchii ważności i harmonogramu realizacji postanowień Studium.

12. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO STUDIUM ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest dokumentem o charakterze strategicznym (ogólnym). Gospodarka przestrzenna gminy powinna być prowadzona w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, w których przy ustalaniu przeznaczenia terenów, szczegółowych warunków i zasad zagospodarowania zachowana była wymagana zgodność planów ze Studium.

Przewidywane metody analizy realizacji postanowień projektu Studium pod kątem wpływu na środowisko mogą się odnosić do oddziaływania projektowanego zagospodarowania terenu a także przestrzegania ustaleń dotyczących przeznaczenia terenu, ukształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu, ustaleń dotyczących wyposażenia w infrastrukturę techniczną, ochrony i kształtowania środowiska i ładu przestrzennego, ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków.

W zakresie oddziaływania projektowanego zagospodarowania terenu na środowisko:

- w odniesieniu do przedsięwzięć, dla których wydano decyzję o uwarunkowaniach środowiskowych, obowiązywać będzie monitoring środowiska w zakresie i metodach określonych w wydanej decyzji,
- w odniesieniu do pozostałych terenów może to być monitoring państwowy środowiska, prowadzony przez odpowiednie organy administracji państwowej, powołane do badania stanu środowiska,
- w przypadku skarg mieszkańców na uciążliwość prowadzonej działalności w oparciu o analizę realizacji Studium i badanie skażenia środowiska powinien przeprowadzić odpowiedni organ administracji samorządowej.

Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektu:

- ocena i aktualizacja form ochrony przyrody (pomników przyrody),
- oceny rozwoju gospodarczego (przedsiębiorczości, przemian struktury agrarnej, rozwoju budownictwa, wzrostu lesistości),
- ocena warunków i jakości klimatu akustycznego wykonywane 1 raz na 4 lata.

W zakresie monitoringu poszczególnych elementów środowiska odpowiedzialne są jednostki i instytucje związane z gospodarką wodną, zarządy dróg, starostwo powiatowe, urzędy wojewódzkie, a w zakresie ochrony środowiska Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska oraz jednostki wspomagające, zatrudniające ekspertów w dziedzinie ochrony środowiska, np. IMGW, RZGW i inne. Zgodnie z art. 10 Dyrektywy 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w celu uniknięcia powielania monitoringu raporty o stanie i jakości poszczególnych elementów środowiska powinny być przekazywane do gminy.

W celu oceny wpływu zagospodarowania na środowisko i człowieka można zastosować wskaźniki monitoringu. Poza przyjętymi w przepisach odrębnych wskaźnikami dotyczącymi jakości poszczególnych komponentów środowiska można wykorzystać następujące parametry:

- jakość powietrza - ilość instalacji grzewczych w oparciu o paliwa ekologiczne (gaz, olej opałowy, energia elektryczna),

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

- jakość wód, gospodarka wodno-ściekowa – ilość gospodarstw podłączonych do kanalizacji, gospodarstwa podłączone do bezodpływowych zbiorników na nieczystości ciekłe,
- gospodarka odpadami - ilość wytwarzanych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca;
- ochrona przyrody, bioróżnorodności, krajobrazu – ilość pomników przyrody,
- klimat akustyczny - uciążliwość akustyczna dróg (na podstawie pomiarów zarządców).

13. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Z uwagi na położenie gminy Nekla w znacznej odległości od granicy państwa nie należy spodziewać się transgranicznego oddziaływania ustaleń realizacji Studium na środowisko.

14. ANALIZA I OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO STUDIUM

Studium mimo, że nie jest aktem prawa miejscowego w istotny sposób tworzy warunki planowania przestrzennego gminy wskazując ogólne kierunki przeznaczenia i zagospodarowania przestrzennego oraz zasady ochrony przyrody i krajobrazu. Usytuowanie studium w sferze gospodarki przestrzennej gminy świadczy o jego wielkiej roli jako dokumentu wyrażającego wolę władz samorządowych co do polityki przestrzennej. Realizacja studium odbywa się poprzez sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które nie mogą naruszać ustaleń studium. W odniesieniu do działań związanych z ochroną środowiska, w zdecydowanej większości realizowane mogą być one niezależnie od ustaleń studium i planów miejscowych. Dotyczy to w szczególności ochrony przyrody, a także gospodarki wodnej, gospodarki ściekowej (oczyszczalnie ścieków, kanalizacja sanitarna), gospodarki odpadami, ochrony powietrza, ochrony przed hałasem. Jednak samo zagospodarowanie przestrzenne powinno opierać się na dokumentach planistycznych, takich jak studium i plany zagospodarowania przestrzennego. W nich bowiem zapisane są parametry dotyczące intensywności zabudowy, wymaganej powierzchni biologicznie czynnej, kierunków rozwoju infrastruktury komunikacyjnej i technicznej. Na obszarze gminy, poza terenami, na których obowiązują plany miejscowe, realizacja polityki przestrzennej możliwa jest tylko w oparciu o decyzje administracyjne. Z punktu widzenia ładu przestrzennego, struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz infrastruktury komunikacyjnej, Studium jako dokument obejmujący cały obszar gminy – jest niezbędne. Odstąpienie od realizacji opracowanego studium, może mieć negatywne skutki dla środowiska i przestrzeni. Brak obowiązującego studium lub

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

posiadanie zdezaktualizowanego studium, które nie zawsze odpowiada potrzebom gminy i oczekiwaniom mieszkańców, oznacza ograniczoną możliwość sporządzania odpowiednich miejscowych planów, co w dalszej kolejności przekłada się na brak podstaw prawnych dla ustalenia odpowiedniego przeznaczenia i sposobu zagospodarowania terenów. Natomiast zawsze istnieją niestety przesłanki dla ustalenia warunków dla nowej zabudowy, zgodnie z art. 61 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, poprzez wykorzystanie zasady „dobrego sąsiedztwa”. Sporządzenie planów na podstawie aktualnego studium jest gwarancją zachowania obszarów predystynowanych dla pełnienia funkcji ekologicznych, klimatycznych i rekreacyjnych oraz ekstensywnych form zagospodarowania. W przypadku nieuchwalenia przedmiotowego studium polityka przestrzenna gminy będzie musiała opierać się na dokumencie uchwalonym na podstawie nieobowiązujących już przepisów proceduralnych i w oparciu o nieobowiązujące i nieaktualne przepisy materialne. Brak realizacji ustaleń projektu *Studium* może przyczynić się do zakłócenia ładu przestrzennego oraz nasilenia się konfliktów pomiędzy potrzebami ochrony środowiska, a potrzebami rozwoju gospodarczego.

Niekorzystne byłoby zaprzestanie realizacji działań w zakresie planowanego rozwoju przestrzennego gminy oraz rozwoju infrastruktury technicznej i systemu komunikacyjnego oraz ochrony i kształtowania systemów przyrodniczych. Stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego i zachowania ładu przestrzennego, to jedno z najważniejszych zadań gminy prowadzące do podniesienia jakości życia. Brak realizacji ustaleń projektu *Studium* może prowadzić do chaotycznego rozwoju przestrzennego istniejących jednostek urbanistycznych, bez odpowiedniej infrastruktury technicznej oraz układu komunikacyjnego. Prowadzić to będzie do pogorszenia jakości funkcjonowania środowiska (gruntowo – wodnego, powietrza, klimatu akustycznego). Może także wprowadzać zagrożenie dla środowiska w obszarach cennych przyrodniczo, których zachowanie jest istotne w punktu widzenia integralności i ciągłości systemów przyrodniczych na terenie kraju. Przy braku realizacji *Studium* zapewnienie ochrony, powiązań i trwałości funkcjonowania obszarów cennych przyrodniczo, byłoby prawdopodobnie niewielkie i skutkowałoby znaczną ekspansją antropogeniczną.

15. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Przedmiotem niniejszego opracowania jest Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nekla. Celem i przedmiotem Prognozy jest oszacowanie skutków realizacji postanowień studium i ich wpływ na środowisko przyrodnicze, ocena ich prawidłowości, a także optymalizacji użytkowania zasobów przyrodniczych. Studium nie jest aktem prawa miejscowego i nie stanowi podstawy do wydawania decyzji administracyjnych. Jednak z uwagi na fakt, że studium uchwała rada gminy, obliguje ono samorząd do kierowania się jego ustaleniami w polityce przestrzennej, nie tylko w zakresie zagospodarowania, ale także ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Niniejsza Prognoza dotyczy dokumentu, na który składają się tekst „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nekla”, rysunek w skali 1: 10 000 „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nekla – kierunki” oraz rysunek w skali 1: 20 000 „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nekla – uwarunkowania”. Przedmiotowa Prognoza dokonuje identyfikacji i oceny potencjalnych oddziaływań na środowisko postanowień projektu Studium oraz sposobu uwzględnienia aspektów środowiskowych i zrównoważonego rozwoju w tym projekcie. Prognoza składa się z 15 rozdziałów. Cztery pierwsze rozdziały stanowią swoistego rodzaju wprowadzenie. Przedstawiono w nich podstawy formalno-prawne, zakres i cel prognozy oraz informację o zawartości, głównych celach studium, informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy oraz materiały i dokumenty uwzględnione przy jej sporządzaniu. Rozdział piąty przedstawia uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy w tym: uwarunkowania środowiskowo-przestrzenne, analizę i ocenę stanu środowiska oraz uwarunkowania wynikające z analizy zmian w środowisku. Rozdział szósty opisuje cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby w jakich te cele zostały uwzględnione. Rozdział siódmy przedstawia informację o powiązaniach projektu studium z innymi dokumentami. Natomiast rozdział ósmy opisuje istniejące problemy ochrony środowiska w szczególności dotyczące obszary chronionego krajobrazu. W rozdziale dziewiątym wykazano brak przewidywanego oddziaływania na cel i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000, położonych poza granicami gminy. Przewidywane oddziaływanie na środowisko zostało przedstawione w rozdziale dziesiątym. Przedstawiono w nim analizę i ocenę: ustaleń studium w kontekście potencjalnych oddziaływań na środowisko, przewidywanych oddziaływań na środowisko w aspekcie czasoprzestrzennym, przewidywanych znaczących oddziaływań na różnorodność biologiczną, przewidywanych znaczących oddziaływań na ludzi oraz przewidywanych oddziaływań na środowisko w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska. Określono

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

również przewidywane znaczące oddziaływania z uwzględnieniem zależności między elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy. W rozdziale jedenastym przedstawiono rozwiązania mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko w kontekście projektu studium. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego studium oraz częstotliwość jej przeprowadzania zawiera rozdział dwunasty. W rozdziale trzynastym wykazano brak transgranicznego oddziaływania ustaleń realizacji studium na środowisko. Analizę potencjalnych zmian stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego studium przedstawiono w rozdziale czternastym. Streszczenie znalazło się w rozdziale piętnastym.

Zgodnie z przyjętą koncepcją metodologiczną, kryteria oceny można podzielić na kryteria formalne (zgodność z wymaganiami przepisów odrębnych) i kryteria merytoryczne. Uwzględniając kryteria formalne, stwierdza się, że w Studium uwzględniono wymagany jego zakres wynikający w szczególności z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (art. 10), Prawa ochrony środowiska (art. 71 i 72), ustawy o ochronie przyrody (m.in. art. 3 pkt 1 art. 10 ust. 6, art. 20 ust. 3 pkt 7) oraz Prawa wodnego (art. 118). Na podstawie kryteriów merytorycznych stwierdzono, że realizacja postanowień Studium spowodować może oddziaływanie na środowisko pozytywne, jak i negatywne. W świetle ogólnej oceny wynikającej z Prognozy, zaproponowane w Studium kierunki, powinny prowadzić do wysokiego poziomu życia społeczności lokalnej, przy korzystaniu z zasobów przyrodniczych w sposób pozwalający na ich utrzymanie w takim stanie, aby mogły z nich czerpać również kolejne pokolenia. Przy wykonaniu prognozy wzięto pod uwagę kilkanaście dokumentów strategicznych odnoszących się bezpośrednio do środowiska naturalnego. Ustalenia w tym zakresie zawierają m.in.: Strategia Lizbońska, Strategia Zrównoważonego Rozwoju UE, IV Program Działań UE na rzecz Środowiska, II Polityka Ekologiczna Państwa. Studium jest spójne z najważniejszymi krajowym i wspólnotowymi opracowaniami strategicznymi, w tym z Polityką ekologiczną państwa. W szczególności realizacja Studium powinna pozwolić na utrzymanie odpowiedniego stanu środowiska oraz zachowanie różnorodności biologicznej na wszystkich czterech poziomach tj. genowym, gatunkowym, ekosystemowym i krajobrazowym. Prognoza wskazuje także na oddziaływania negatywne. Potencjalne inwestycje mogą prowadzić do trwałej zmiany siedlisk oraz będą generować presję na kolejne obszary dotychczas inaczej użytkowane. W Prognozie przedstawiono syntezę ustaleń Studium oraz przeprowadzono analizę, czy i w jakim zakresie zapisy w nim ujęte uwzględniają wytyczne z dokumentów strategicznych i planistycznych wyższego rzędu (unijnych, rządowych, wojewódzkich, lokalnych) w kontekście zasad zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska. Następnie na podstawie oceny stanu środowiska zdefiniowano główne problemy. W końcu dokonano identyfikacji potencjalnych oddziaływań projektu Studium na środowisko w ujęciu czasoprzestrzennym, w odniesieniu

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

do poszczególnych elementów środowiska oraz skutków pozytywnych, negatywnych, obojętnych. Studium jako opracowanie określające politykę przestrzenną gminy jest ściśle powiązane ze strategią rozwoju społeczno-gospodarczego sporządzoną dla gminy i dokumentami planistycznymi oraz strategicznymi sporządzonymi na szczeblu regionalnym i krajowym oraz uwzględnia unijne i krajowe przepisy i normy ochrony środowiska i polityki ekologicznej. W zaproponowanych rozwiązaniach planistycznych uwzględniono uwarunkowania wynikające z ochrony zasobów i walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz dotychczasowego stanu środowiska. Ustalenia Studium porządkują zasady zagospodarowania wprowadzając szereg zapisów mających na celu ograniczenie intensywności i negatywnego charakteru zmian w środowisku. W Studium przyjęto, że istniejące funkcje gminy Nekla będą kontynuowane i zdynamizowane. Ulegną one też ukierunkowaniu na zrównoważony rozwój, czyli taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych. W projekcie Studium wyznaczono tereny, które pozwalają w sposób jakościowy oraz ilościowy rozwijać strukturę przestrzenną gminy.

W Studium szczególny nacisk położono na:

- zachowanie wartości przyrodniczych,
- zachowanie wartości kulturowych, historycznych,
- wzmacnianie wartości krajoznawczych i krajobrazowych,
- wzmacnianie różnorodności biologicznej.

Do wyłączonych z zabudowy zaliczono te tereny, które ze względów funkcjonalnych, krajobrazowych, ochrony środowiska i przyrody oraz innych przepisów odrębnych powinny pozostać tzw. terenami otwartymi. Należą do nich: lasy i tereny zadrzewione, rzeki i strumienie, ciekі, rowy, dna dolin cieków i jeziora zajętych przez łąki i zieleń naturalną oraz oczka wodne.

Przy sporządzaniu planów miejscowych należy uwzględnić przebieg korytarzy ekologicznych i powiązania z nimi poprzez zieleń na osiedlach mieszkaniowych lub towarzyszącą zabudowie usługowej (np. „zielone pasaże”, zieleń izolacyjna). W Studium utrzymuje się i uwzględnia występujące formy ochrony przyrody na terenie gminy. W Studium zapewnia się warunki utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska. Z uwagi na nienormatywny charakter Studium, na etapie Prognozy trudno zidentyfikować, a tym bardziej zlokalizować znaczące oddziaływanie na środowisko. Realizacja Studium wyrażona sporządzeniem planów miejscowych i w następnej kolejności pozwoleniami na budowę może dotyczyć bliskiego terminu, odległego horyzontu czasowego, lub nie dojść do skutku. Prognoza ma ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją w przyszłości postanowień ocenianego Studium oraz określić, czy zaistnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

środowisku. Stwierdza się, że nie wystąpi znaczące oddziaływanie na obszary Natura 2000 występujące poza granicami gminy. W Prognozie podjęto próbę oszacowania skutków realizacji postanowień Studium na środowisko, opisano jakie w Studium podjęto ustalenia dla minimalizacji tych skutków oraz sformułowano wnioski, co do ewentualnych działań kompensacyjnych. Środki kompensujące, które mogą być wprowadzone w sytuacji ewentualnych negatywnych oddziaływań to np.: wzmocnienie stanu siedlisk co najmniej proporcjonalnie do strat powstałych wskutek realizacji postanowień Studium (poprzez realizację planu miejscowego lub przedsięwzięcia), wprowadzenie działań osłonowych oraz działania minimalizujące.

W Prognozie nie przedstawia się rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym Studium, bowiem ocenia się, że przyjęte kierunki rozwoju uzasadnione są uwarunkowaniami przyrodniczymi i uwzględniają zasady zrównoważonego rozwoju. Jedyne propozycje, które byłyby istotne to przyjęcie odpowiedniej hierarchii ważności i harmonogramu realizacji postanowień Studium. Podsumowując można stwierdzić, że wzięte pod uwagę uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy oraz przyjęte priorytety, pozwolą w okresie kierunkowym osiągnąć ład przestrzenny i zrównoważony rozwój, odpowiadający określonym kryteriom funkcjonalnym, przyrodniczym, społecznym, gospodarczym, technicznym i estetycznym. Powinno to wyrażać się w:

- osiągnięciu zgodności form wykorzystania poszczególnych terenów zgodnie z ich przyrodniczymi predyspozycjami lub przy minimalizacji konfliktów np. poprzez rozgraniczenie funkcji, zastosowanie nowoczesnych technologii, zieleń izolacyjno-krajobrazową,
- zachowaniu spójności systemu ekologicznego przy utrzymaniu i wzbogacaniu jego stanu.

Stwierdzono, że przedstawione w Studium kierunki zmian w przeznaczeniu terenów: nie naruszają:

- stanu ładu przestrzennego ani wymogów jego ochrony,
- zasobów przyrody chronionej,
- w sposób znaczący stanu środowiska, w wielkości, jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego,
- stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nekla oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego będą miały moc sprawczą wprowadzenia w życie ustaleń ochronnych. Planowanie przestrzenne jest podstawowym narzędziem dla realizacji postulatów ochrony przyrody i kształtowania środowiska. Ustalenia dotyczące polityki gminy stosunku do środowiska przyrodniczego będą stanowiły obowiązującą podstawę w formułowaniu zasad zagospodarowania terenów w sporządzanych w następnej kolejności miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

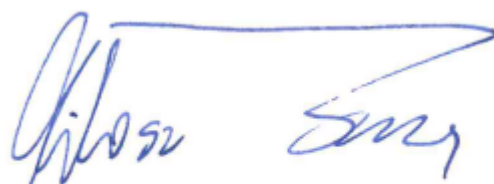
PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ
I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NEKLA

Poznań, dnia 22.03.2019 r.

OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
- projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nekla.

Oświadczam, że jako autor prognozy spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 353, 831, 961, 1250, 1579).

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
Miłosz Sura